

varha Varsinais-Suomen
hyvinvointialue
Egentliga Finlands
vårårdsområde

Varsinais-Suomen hyvinvointialueen pelastuspalvelut

VUOSIKERTOMUS 2023

Sisällysluettelo / Innehållsförteckning

Pelastusjohtajan katsaus / Räddningsdirektörens översikt	3	Palontutkinnan katsaus vuoteen 2023 / Brandutredningens översikt över år 2023	33 35
Hallinto ja henkilöstö / Förvaltning och personal	7	Hälytystehtäviä, muutosvalmistelua ja sopimuspalokuntasopimusten uudistustyötä	38
Talous / Ekonomi	8 9	Merkittävimmät pelastustoiminnan tehtävät 2023 / Räddningsverksamhetens mest betydande uppdrag 2023	40 41
Toimintojen muotoutumista, yhteistyön kehittämistä ja innovatiivista koulutustoimintaa	12	Ensihoito muutoksessa /	44
Aktiivinen hankevuosi / Utformning av funktioner, utveckling av samarbete och innovativ utbildningsverksamhet	13	Akutvården i förändring	45
Ett aktivt projektår	14	Tekniset palvelut turvaamassa pelastuslaitoksen arjen toimivuutta – vilkas vuosi varushuollossa ja kaluston kunnossapidossa /	46
Turvallisuusviestintää osana Varhaa / Säkerhetskommunikationen är en del av Varha	16 20	Tekniska tjänster tryggar hur räddningsverkets vardag fungerar – ett livligt år i materialunderhåll och underhåll av materielen	47
Varautumista ja kokonaisturvallisuuden kehittämistä muuttuneessa turvallisuustilanteessa / Utveckling av beredskap och övergripande säkerhet i det förändrade säkerhetsläget	24 24 27	Tilastotietoa / Statistik	50
Valvonnalla vaikuttamista – palotarkastuksia, paloriski-ilmoituksia, lausuntoja ja yleisötapahtumaturvallisuutta / Påverkan genom tillsyn – brandsyner, anmälningar om brandrisk, utlåtanden och säkerhet vid publikevenemang	28 30 30		

Pelastusjohtajan katsaus / Räddningsdirektörens översikt

Onnistunut siirtymä hyvinvointialueelle ja organisaatiomuutok- sen valmistelua

Pelastuslaitoksella vuosi 2023 oli monelta osin ainutlaatuinen ja varsin poikkeuksellinen. Kesäkuussa 2021 hyväksytyn pelastustoimen järjestämislain perusteella pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyi vuoden 2023 alusta lähtien hyvinvointialueille ja Helsingin kaupungille. Varsinais-Suomessa järjestämisvastuun siirtyminen tarkoitti sitä, että Varsinais-Suomen aluepelastuslaitoksen yhdeksäntoistavuotinen tarina Turun kaupungin hallinnossa päättyi ja 1.1.2023 toimintaa jatkettiin Varsinais-Suomen hyvinvointialueen pelastuslaitoksena. Varsinais-Suomen pelastuslaitos on yksi kuudesta Varhan tulosalueesta. Pelastuspalveluiden lisäksi Varha jakautuu järjestämisen palveluihin, konsernipalveluihin, Tyks-sairaalapalveluihin, sosiaali- ja terveystieteiden palveluihin ja ikääntyneiden palveluihin.

Pelastuslaitoksella onnistuttiin muutoksessa erinomaisesti, vaikka tämän kokoluokan muutostilanteet ovatkin aina äärimmäisen haas-

tavia. Paras todiste muutoksen onnistumisesta on se, että varsinaissuomalaiset saivat edelleen nauttia laadukkaista pelastustoimen palveluista koko maakunnan alueella sekä pelastuslaitoksen tuottamista ensihoitopalveluista Turussa, Naantalissa, Raisiossa, Kaarinassa ja Paraisilla.

Hallinnollisia uudis- tuksia ja palvelutaso- päättökseen valmistelua

Muutos ei pelastuslaitoksella ollut niin suuri kuin muissa hyvinvointialueen palveluissa. Pelastuslaitoksen palveluverkkoon ja pelastuslaitoksen tarjoamiin palveluihin ei tullut muutoksia, koska pelastuslaitoksen toiminta on ollut maakunnallista jo vuodesta 2004 lähtien. Vaikka perustekemiseen ja palveluverkkoon ei tullut muutoksia, ei pelastuslaitoskaan silti muutoksilta säästynyt.

Merkittävimpiä muutoksia oli pelastuslaitoksen 15 talous- ja henkilöstöhallinnon ammattilaisen siirtyminen hyvinvointialueen konsernipalveluihin. Lisäksi vuoden alussa muuttivat HR-järjestelmät, -toimintamallit ja -käytännöt ja

hyvinvointialueen johtamismalleja sekä -prosesseja luotiin ja kehitettiin koko vuoden. Hyvinvointialueen tukipalvelut, jotka rakentuivat sosiaali- ja terveystieteiden ympäristöön, eivät kaikilta osin olleet aivan pelastuslaitosyhteensopivia, joten yhteistyötä harjoiteltiin Varhan järjestämisen ja konsernipalveluiden kanssa koko vuoden. Erilaiset muutokset vaativatkin henkilöstöltä uuden opettelua ja joustavuutta.

Pelastustoimen asiakaslupaukset kirjoitetaan pelastustoimen palvelutasopäätökseen. Palvelutasopäätökseen laatiminen oli pelastuspalveluiden tulosalueen strateginen hanke, joka toteutui sovituksena aikataulussa. Samaan aikaan, kun viranhaltijat valmistelivat itse palvelutasopäätöstä, aloitettiin myös hyvinvointialueen pelastuslautakunnan perehdytystä sekä pelastustoimeen että palvelutasopäätökseen sisältöön. Pelastuslautakunta aloitti toimintansa helmikuussa 2023. Puheenjohtajan johdolla pelastuslautakunta perehtyi pelastustoimen palvelutasoon ja siihen, minkälaista palvelua Varsinais-Suomessa tarvitaan vuosina 2024 ja 2025.

Perehdytyksessä onnistuttiin hyvin, koska viranhaltijoiden pelastuslau-

takunnan ohjauksessa valmistelemalla hyvinvointialueen pelastustoimen ensimmäinen palvelutasopäätös hyväksyttiin aluehallituksen kokouksessa 24.10.2023. Sekä hyvinvointialueen valtuutetut että viranhaltijat voivat olla tyytyväisiä päätetyn palvelun tasoon, joka vastaa niihin tarpeisiin ja uhkiin, jotka ovat kansallisessa riskiarvioissa ja toimintaympäristön analyyseissa tunnistettu. Mikäli palvelun taso pystytään vielä palvelutasopäätökseen mukaisesti nostamaan vaaditulle tasolle, voidaan todeta, että Varsinais-Suomessa on jatkossakin oikein mitoitettua pelastustoimen palveluita, jotka vastaavat kustannustehokkaasti alueen tarpeisiin, kansallista tukea unohtamatta.

Pelastuslaitosten yhteistyö Länsi-Suomen yhteistyöalueella

Hyvinvointialueuudistuksen myötä pelastustoimi jaetaan sosiaali- ja terveystieteiden yhteistyöalueisiin (YTA). Länsi-Suomen yhteistyöalueen muodostavat Varsinais-Suomen, Satakunnan ja Pohjanmaan hyvinvointialueet. Länsi-Suomen hyvinvointialueiden pelastuslaitosten sekä naapuri-

pelastuslaitosten välillä on ollut erilaisia ja eritasoisia yhteistyösopimuksia ja -suunnitelmia pitkään. Osana Länsi-Suomen hyvinvointialueiden yhteistyösopimuksen laatimista on tarkoituksenmukaista kehittää ja laajentaa entisestään yhteistyöalueen pelastuslaitosten yhteistyömahdollisuuksia.

YTA-yhteistyön suunnittelu aloitettiin loppukevästä 2023 Länsi-Suomen pelastuslaitosten pelastusjohtajien tapaamisella ja yhteistyösopimuksen valmistelua jatkettiin syksyllä. Tämänhetkinen tilanne näyttää siltä, että virallisesti yhteistyötä päästään aloittamaan keväällä 2024. Itselläni on isot odotukset tämän yhteistyön tarjoamista mahdollisuuksista.

Muutoksen keskellä katse tulevaan

Varsinais-Suomen pelastuslaitoksella vallitseva muutostilanne voidaan jakaa kahteen osaan. Toisaalta pelastuslaitoksen integroituminen osaksi hyvinvointialuetta vaati paljon työpanosta, mutta samaan aikaan tuli katse jo kääntää eteenpäin ja arvioida, mitä Varsinais-Suomen pelastuslaitokselta odotetaan tulevaisuudessa.

Kevään aikana havaittiin, että pelastuslaitoksen organisaatio, joka on jaettu neljään tulosryhmään

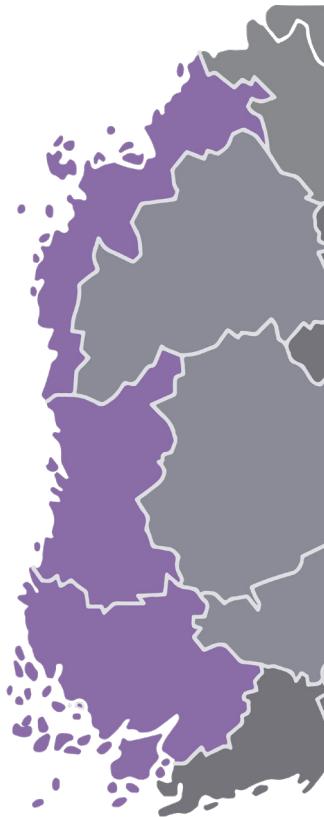
(operatiivinen, riskienhallinta, tilanne- ja johtokeskus sekä tulosalueen hallintopalvelut ja palveluohjaus), ei vastaakaan parhaalla mahdollisella tavalla hyvinvointialueen, asiakkaiden eikä henkilöstön tarpeisiin. Tästä johtuen toukokuun lopussa käynnistettiin organisaatiomuutos, joka tähtäsi siihen, että pelastuspalveluiden tulosalueen uusi organisaatio aloittaa toimintansa 1.1.2024. Toimintaa tiivistetään siirtymällä kolmeen tulosryhmään. Tilanne- ja johtokeskus sekä hallintopalvelut ja palveluohjaus -tulosryhmät lakkautetaan. Lakkautettujen tulosryhmien toiminnot siirretään riskienhallinnan, operatiivisen ja uuteen esikuntapalveluiden tulosryhmään. Muutokset tulosryhmärakenteeseen ja tulosryhmien nimiin tulevat voimaan Aluehallituksen päätöksen mukaisesti (29.8.2023 § 280) vuoden 2024 alusta.

Organisaatiomuutoksella pyritään rakentamaan organisaatorakenne, joka on hyvinvointialueyhteensopiva ja jolla pystytään vastaamaan asiakastarpeisiin sekä muuttuvan toimintaympäristön haasteisiin. Lisäksi organisaatorakenteen tulee olla työtä tukeva ja sen tulee luoda edellytykset jatkuvalle kehittämiselle sekä jokapäiväisille onnistumisille.

Vuosi 2023 on monilta osin haastanut vanhat ajattelutavat. Muutos ei ole horjuttanut pelastustoimea Varsinais-Suomessa, vaan meillä

on entistä tehokkaampi ja ketterämpi organisaatio, joka on valmiina luomaan turvallisuutta ja auttamaan hädän hetkellä.

Teksti: Vesa Halonen, tulosaluejohtaja, pelastuspalvelut

ASUKKAITA VARSINAIS-SUOMESSA

490 786

SUOMENKIELISIÄ

413 783

RUOTSINKIELISIÄ

27 498

MUUTA KIELTÄ PUHUVIA

49 505

En lyckad övergång till välfärdsområdet och beredning av organisationsförändringar

År 2023 var i många avseenden unik och tämligen exceptionell för räddningsverket. Med stöd av lagen om ordnande av räddningsväsendet som godkändes i juni 2021 övergick organiseringsansvaret inom räddningsväsendet i början av 2023 till välfärdsområdena och Helsingfors stad. I Egentliga Finland innebar överföringen av organiseringsansvaret att Egentliga Finlands lokala räddningsverks elvaåriga tid i Åbo stads förvaltning slutade och 1 januari 2023 fortsattes verksamheten som Egentliga Finlands räddningsverk. Egentliga Finlands räddningsverk är ett av sex resultatområden i Varha. Förutom räddningstjänsterna fördelar sig Varha i organiserings tjänster, koncerttjänster, ÅUCS-sjukhustjänster, social- och hälsovårdstjänster och tjänster för äldre.

I räddningsverket lyckades förändringen utmärkt, fast förändringssituationer i den här storleksklassen alltid är extremt utmanande. Det bästa beviset på att förändringen lyckats, är att invånarna i Egentliga Finland fortfarande kunde nyttja räddningsväsendet tjänster av hög kvalitet i hela landskapet och prehospital akutsjukvård som räddningsverket producerar i Åbo, Nådendal, Reso, S:t Karins och Pargas.

Förvaltningsreformer och beredning av beslut om servicenivå

Förändringen var inte så stor i räddningsverket som i andra välfärdsområdets tjänster. Det blev inga förändringar i räddningsverkets servicenätverk och tjänster som tillhandahålls av räddningsverket, för räddningsverkets verksamhet har varit regional redan sedan år 2004. Fast det inte blev förändringar i det grundläggande arbetet och servicenätverket, undgick räddningsverket inte förändringar.

De mest betydande förändringarna var att räddningsverkets 15 anställda inom ekonomi- och personalförvaltningen förflyttades till välfärdsområdets koncerttjänster. Dessutom förändrades systemen, verksamhetsmodellerna och praxisen för HR i början av året och välfärdsområdets ledarskapsmodeller samt -processer skapades och utvecklades under hela året. Välfärdsområdets stöd tjänster som byggdes runt social- och hälsovårdstjänsterna var inte för alla delar helt förenliga med räddningsverket, så samarbete övades med Varhas organisering och koncerttjänster under hela året. Olika förändringar krävde också inläring och flexibilitet av personalen.

Räddningstjänstens kundlöften skrivs in i räddningsverkets servicenivåbeslut. Utarbetandet av servicenivåbeslutet var ett strategiskt projekt i resultatområdet för räddningstjänster-

na och genomfördes enligt överenskommen tidtabell. Samtidigt som tjänsteinnehavarna beredde själva servicenivåbeslutet påbörjades också introduktionen i välfärdsområdets räddningsnämnd för såväl räddningsväsendet som servicenivåbeslutets innehåll. Räddningsnämnden påbörjade sin verksamhet i februari 2023. Under ledning av ordföranden satte sig räddningsnämnden in i räddningsväsendets servicenivå och i vad för slags tjänster som behövs i Egentliga Finland under åren 2024 och 2025.

Introduktionen lyckades väl eftersom det första servicenivåbeslutet för välfärdsområdets räddningsväsende som utarbetats av tjänsteinnehavarna under ledning av räddningsnämnden godkändes på välfärdsområdesstyrelsens möte 24 oktober 2023. Både välfärdsområdets fullmäktige och tjänsteinnehavare kan var nöjda med den beslutade servicenivån som svarar på de behov och hot som identifierats i den nationella riskbedömningen och i analyser av verksamhetsmiljön. Om servicenivån ännu kan höjas i enlighet med servicenivåbeslutet till den nivå som krävs, kan det konstateras att Egentliga Finland också i fortsättningen har rätt dimensionerade tjänster i räddningsväsendet och som motsvarar regionens behov kostnadseffektivt, utan att glömma det nationella stödet.

Räddningsverkens samarbete i Västra Finlands samarbetsområde

I och med välfärdsområdesreformen delas räddningsväsendet i likhet med social- och hälsovårdsväsendet i samarbetsområden. Västra Finlands samarbetsområde bildas av Egentliga Finlands, Satakunta och Österbottens välfärdsområden. Mellan räddningsverken i Västra Finlands välfärdsområden och grannräddningsverken har det länge funnits olika samarbetsavtal och planer på olika nivåer. Ett led i att utarbeta samarbetsavtalet i Västra Finlands välfärdsområde är att ändamålsenligt utveckla och utvidga samarbetsmöjligheterna ännu mer för räddningsverken i samarbetsområdet.

Planeringen av samarbetet i samarbetsområdet påbörjades i slutet av våren 2023 med ett möte för räddningsdirektörerna för Västra Finlands räddningsverk, och beredningen av samarbetsavtalet fortsatte under hösten. Den nuvarande situationen ser ut som att samarbetet officiellt kan inledas våren 2024. Självt har jag höga förväntningar för de möjligheter detta samarbete erbjuder.

Mitt i förändringen med sikte på framtiden

Den rådande förändringssituationen i Egentliga Finlands räddningsverk kan delas i två delar. Å ena sidan krävde integreringen av räddningsverket till en del av välfärdsområdet en stor arbetsinsats, men samtidigt skulle blicken redan riktas framåt för att bedöma vad som förväntas av Egentliga Finlands räddningsverk i framtiden.

Under våren konstaterades att räddningsverkets organisation, som är indelad i fyra resultatenheter (operativ, riskhantering, läges- och ledningscentral samt resultatområdets förvaltningstjänster och servicehandledning) inte på bästa sätt motsvarar välfärdsområdets, kundernas eller personalens behov. På grund av detta inleddes i slutet av maj en organisationsförändring som skulle sikta på att den nya organisationen för räddningstjänstens resultatområde inleder verksamheten 1 januari 2024. Verksamheten koncentreras genom att övergå till tre resultatgrupper. Resultatgrupperna läges- och ledningscentralen samt förvaltningstjänsterna och servicehandledningen läggs ner. Verksamheten vid resultatgrupperna som lagts ner överförs till resultatgrupperna för riskhantering, operativ verksamhet och den nya resultatgruppen för stabstjänster som inrättas. Ändringarna i resultatgruppernas struktur och resultatgruppernas namn träder i kraft i enlighet med välfärdsområdesstyrelsens beslut (29.8.2023 § 280) i början av 2024.

Syftet med organisationsförändringen är att bygga en organisationsstruktur som är förenlig med välfärdsområdet och som kan svara på kundbehoven samt utmaningarna i den föränderliga verksamhetsmiljön. Dessutom ska organisationsstrukturen stödja arbetet och den ska skapa förutsättningar för en kontinuerlig utveckling och dagliga framgångar.

År 2023 har i många avseenden utmanat gamla tankesätt. Förändringen har inte rubbat räddningsväsendet i Egentliga Finland, utan vi har en ännu effektivare och smidigare organisation som är redo att skapa säkerhet och hjälpa i nödsituationer.

Text: Vesa Halonen, resultatområdesdirektör, räddningstjänsterna

Varsinais-Suomen pelastuslaitos

Varsinais-Suomen pelastuslaitoksella työskentelee vakinaisesti lähes 600 työntekijää, joista palomiehiä on melkein 300 ja päätoimisia ensihoitohenkilöitä yli 150. Lisäksi pelastuslaitoksen henkilöstöön kuuluu mm. palotarkastajia, suunnittelijoita, viestinnän ammattilaisia sekä toimistotyöntekijöitä. Pelastustoimen ylintä päätäntävaltaa Varsinais-Suomessa käyttää aluevaltuusto, aluehallitus ja pelastuslautakunta.

Egentliga Finlands räddningsverk

Egentliga Finlands räddningsverk sysselsätter nästan 600 personer, av vilka nästan 300 är brandmän och över 150 är heltidsanställda ambulanssjukvårdare. Vid räddningsverket arbetar också brandinspektörer, planerare, kommunikatörer och kontorspersonal. I Egentliga Finland utövas den högsta beslutanderätten inom räddningsväsendet av landskapsfullmäktige, landskapsstyrelsen och räddningsnämnden.

Hallinto ja henkilöstö / Förvaltning och personal

Varsinais-Suomen hyvinvointialueen pelastuspalveluissa työskenteli eri tehtävissä vuonna 2023 yhteensä 529 henkilöä (keski-ikä 44,9), joista naisia 103 ja miehiä 426.

Hallinnon ja tukipalvelun tehtävissä 48 henkilöä (keski-ikä 47)

Johto- ja tilannekeskuksen tehtävissä 23 henkilöä (keski-ikä 50,6)

Pelastustoiminnan tehtävissä 272 henkilöä (keski-ikä 47,9)

Ensihoidon tehtävissä 151 henkilöä (keski-ikä 37,6)

Riskienhallinnan tehtävissä 35 (keski-ikä 44,2)

Lisäksi toimenpidepalkkaisia palomiehiä oli mukana toiminnassa yhteensä 93 henkilöä (keski-ikä 38,3).

Vuoden 2023 aikana eläkkeelle jäi vakinaisesta henkilöstöstä 9 henkilöä.

Pelastustoiminnassa oleva henkilöstö tekee poikkeusluvan alaista työaikaa ja ensihoitotoiminnassa toteutetaan kaksivuorotyön mukaista työaikaa.

Pelastustoimintaa tuotettiin kymmeneltä jatkuvassa miehityksessä olevalta paloasemalta. Lisäksi kolme paloasemaa on miehitetty virka-aikana.

Virka-ajan ulkopuolella näiden asemien valmiudesta huolehtii vapaaehtoishenkilöstö (VPK, toimenpidepalkkainen henkilöstö).

Pelastuslaitos tuottaa sopimuksen mukaista ensihoitopalvelua kuudelta paloasemalta.

Teksti: Olli Högmänder, esikuntapäällikkö

I Egentliga Finlands välfärdsområdes räddningstjänster arbetade i olika uppgifter år 2023 totalt 529 personer (medelåldern 44,9) varav 103 var kvinnor och 426 män.

I förvaltnings- och stödtjänstuppgifter 48 personer (medelåldern 47)

Lednings- och lägescentralsuppgifter 23 personer (medelåldern 50,6)

Räddningsverksamhetens uppgifter 272 personer (medelåldern 47,9)

Prehospitla akutsjukvårdens uppgifter 151 personer (medelåldern 37,6)

Riskhanteringsuppgifter 35 (medelåldern 44,2)

Dessutom var det med totalt 93 brandmän i verksamheten med uppdragsbaserad lön (medelåldern 38,3).

Under år 2023 pensionerades 9 personer av den fast anställda personalen.

Personalen i räddningsverksamheten har arbetstid under dispens och den prehospitla akutsjukvårdens verksamhet utförs som arbete i två skift. Räddningsverksamheten producerades från tio brandstationer med ständig bemanning. Dessutom är tre brandstationer bemannade under tjänstetid. Utanför tjänstetid sköter frivilligpersonalen (FBK, personal med uppdragsbaserad lön) beredskapen för dessa stationer. Räddningsverket producerar prehospital akutsjukvård från sju brandstationer i enlighet med avtal.

Text: Olli Högmänder, stabschef

HENKILÖSTÖMÄÄRÄ
VUONNA 2023

529

MIEMIÄ

426

NAISIA

103

KESKI-IKÄ

44,9

Talous

Tulosalueen taloudellisten tavoitteiden sitovuus-tasoiksi määrittyi vuoden 2023 talousarvion käsit-telyssä tilikauden yli-/alijäämä sekä investointi-menot. Taloudellisina tavoitteina esitettiin lisäksi ulkoiset toimintatuotot, -kulut ja toimintakate. Aluevaltuusto päätti talousarviomuutoksesta 14.6.2023 §86, jonka perusteella tulosalueelle kohdistettua valtion yleiskatteellista rahoitusta lisättiin ja investointimenojen osuutta tarkis-tettiin. Lisäksi 20.12.2023 §153 aluevaltuusto muutti talousarvion sitovuustasoa tilikauden yli-/alijäämän osalta.

Muutettuun sitovuustasoon nähden tulosalu-een ulkoiset toimintatuotot alittuivat 0,05 M€ toteuman ollessa 3,74 M€ (98,8 %). Vastaavasti ulkoiset toimintakulut alittuivat 0,31 M€, toteu-man ollessa 43,76 M€ (99,3 %). Toimintakat-teeksi muodostui -37,7 M€, eli 3,4 M€ muutettua sitovuustasoa vahvempi. Tilikauden toteutunut ylijäämä 0,6 M€ oli vastaavasti 3,4 M€ muutet-tua sitovuustasoa vahvempi. Investointimeno-jen toteuma jäi kokonaisuudessa alhaiseksi, tulosalueen kaluston suunniteltujen hankintojen viivästyessä. Toteutuneita investointimenoja kirjattiin 2,1 M€ eli 43 % muutettuun sitovuusta-son nähden.

Käyttötalouden toteutuminen

Tulosalueen toimintakatteeksi vuonna 2023 toteutui -37,7 M€ sen ollessa 0,3 M€ (0,8 %) ta-lousarviossa suunniteltua heikompi. Toimintatuotot ylittivät talousarvion 3,9 M€ ja toimintakulut vastaavasti 4,2 M€, joten toimintakate muodostui

lähes suunnitellulle tasolle. Toimintakulujen ylityksestä 26,7 % eli 1,1 M€ aiheutui hyvinvoin-tialueen sisäisten kulujen ylityksestä, toteuman ollessa 9,3 M€ ja 113,8 % talousarvioon nähden.

Ulkoiset toimintatuotot toteutuivat talousarvi-oon nähden 74,9 %, pääerien eli maksutuottojen ja tukien ja avustusten alittaessa suunnitelman 0,9 M€. Maksutuottojen toteuma 1,3 M€ alitti suunnitellun tason 0,5 M€. Maksutuotoista 56,8 % eli 0,7 M€ muodostui pelastustoimen tarkastus- ja erhemaksuista. Muut maksutuotot kertyivät ensihoidon tehtävien asiakasmaksujen veloituksista. Tuet ja avustukset alittivat 2,5 M€ toteumalla talousarvion 0,3 M€ toteuman ollessa 87,9 %. Pääosa tukien ja avustusten toteumasta (2,2 M€), muodostui ensihoidon kela-korvausten tuotoista. Muut toimintatuotot jäivät toteutumatta ulkoisen rahoituksen hankkeiden ja pysyvien vastaavien luovutusvoittojen jäädessä käytän-nössä toteutumatta vuonna 2023.

Tulosalueen ulkoisten toimintakulujen toteumas-ta 43,8 M€ henkilöstökulut muodostivat 76,5 % eli 33,5 M€. Palkat ja palkkiot ylittivät talousarvion 1,9 M€ (7,5 %). Vuonna 2023 maksettujen henkilös-tön hälytysrahojen ja ylitöiden osuus oli 0,9 M€ eli 3,2 % tulosalueen toteutuneista palkoista ja palkkioista. Työnantajalle maksettavat henkilös-tökorvaukset olivat 0,3 M€, sairauspoissaolopro-sentin ollessa 3,74 (koko varha 5,24).

Palvelujen ostot alittivat merkittävästi (26,3 %) talousarviossa suunnitellun tason, toteuman 4,9 M€ ollessa 1,7 M€ alle talousarviossa suunnitel-lun tason. Pääasiallinen tekijä palvelujen ostojen

suunnitelman alitukseen oli sopimuspalokuntien korvausten toteutuminen avustusten kuluryh-mässä. Palvelujen ostojen osalta vuonna 2023 2,5 M€ (52,1 %) muodostui toimisto- ja asiantun-tijapalvelujen ostojen tiliryhmästä ja 1,7 M€ (33,9 %) huolto- ja korjauspalvelujen tiliryhmästä. Toi-misto- ja asiantuntijapalvelujen osalta valtaosa kuluista kirjattiin ICT- ja telepalvelujen ostoihin (84,7 %). Huolto- ja korjauspalvelujen toteumasta pääosa eli 1,2 M€ (71,2 %) muodostui koneiden ja kaluston kunnossapitopalveluista.

Aineet, tarvikkeet ja tavarat eli materiaalin ostot ylittivät talousarvion 0,1 M€ (6,4 %) erityisesti huoltotarvikkeiden toteutuessa 0,4 M€ suunni-telmassa arvioitua tasoa korkeammalle. Kuluryh-män toteuman kokonaisuudesta huoltotarvik-keet (1,1 M€) muodostivat 48,9 % ja henkilöstön vaatteisto (0,5 M€) 23,4 % osuuden. Tulosalueen avustukset 2,5 M€ koostuvat sopimuspalokun-tien kumppanusavustuksista, joiden osuus ulkoisista toimintakuluista vuonna 2023 oli 5,7 %. Muut toimintakulut 0,6 M€, sisältävät 0,5 M€ koneiden ja laitteiden leasingvuokria.

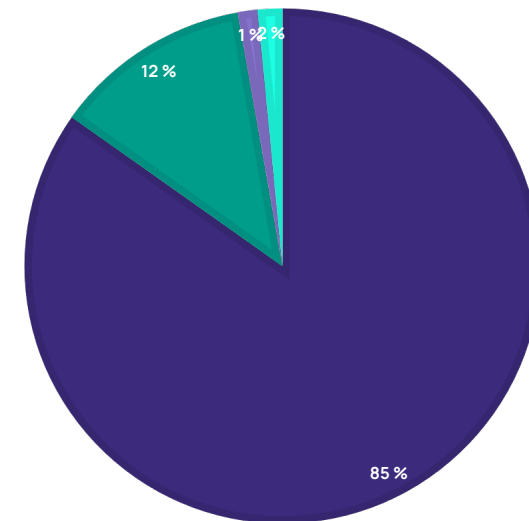
Valtion yleiskatteellinen rahoituksen taso tarken-tui vuoden 2023 aikana siten, että talousarvioon nähden ylitystä toteutui 0,2 M€. Suunnitelman mukaiset poistot vuonna 2023 olivat 2,1 M€, kun talousarviossa varaamana oli 1,9 M€.

Pelastuspalvelujen tulosalueen ensimmäisen toi-mintavuoden tulos muodostui 0,6 M€ ylijäämäi-seksi, talousarvion ollessa 0,9 M€ ylijäämäinen.

Teksti: Varha, taloushallinto

KUSTANNUSRAKENNE (M€)

■ Palkat ■ Palveluostot ■ Vuokrat ■ Muut

Ekonomi

Verksamhetsårets över-/underskott och investeringsutgifter fastställdes som bindningsnivåer för resultatområdets ekonomiska mål vid behandlingen av budgeten för år 2023. Dessutom presenterades externa verksamhetsintäkter, -kostnader och verksamhetsbidrag som ekonomiska mål. Valfärdsområdesfullmäktige beslutade om ändringar i budgeten 14 juni 2023 § 86, och på basis av det ökades den icke-öronmärkta statliga finansieringen som riktades till resultatområdet och investeringsutgifternas andel kontrollerades. Dessutom ändrade valfärdsområdesfullmäktige budgetens bindningsnivå för redovisningsperiodens över-/underskott 20 december 2023 § 153.

I relation till den ändrade bindningsnivån underskreds de externa verksamhetsintäkterna 0,05 miljoner euro och var 3,74 miljoner euro (98,8 %). På motsvarande sätt underskreds de externa verksamhetskostnaderna 0,31 miljoner euro, då utfallet var 43,76 miljoner euro (99,3 %). Verksamhetsbidraget var -37,7 miljoner euro det vill säga 3,4 miljoner euro starkare än den ändrade bindningsnivån. Redovisningsperiodens ett överskott på 0,6 miljoner euro var på motsvarande sätt 3,4 miljoner euro starkare än den ändrade bindningsnivån. Utfallet för investeringsutgifterna blev som helhet lågt, då de planerade anskaffningarna av resultatområdets inventarier fördröjdes. Realiserade investeringsutgifter redovisades med 2,1 miljoner euro det vill säga 43 procent i förhållande till den ändrade bindningsnivån.

Driftsekonomin utfall

År 2023 blev resultatområdets verksamhetsbidrag -37,7 miljoner euro och var 0,3 miljoner euro (0,8 %) svagare än planerat i budgeten. Verksamhetsintäkterna överskred budgeten med 3,9 miljoner euro och verksamhetskostnaderna på motsvarande sätt med 4,2 miljoner euro, så verksamhetsbidraget utföll på nästan planerade nivå. De överskridna verksamhetskostnaderna på 26,7 procent det vill säga 1,1 miljoner euro orsakades av att valfärdsområdets interna kostnader överskreds och utfallet var 9,3 miljoner euro och 113,8 procent i förhållande till budgeten.

De externa verksamhetsintäkterna i förhållande till budgeten var 74,9 procent då huvudposterna, det vill säga avgiftsintäkterna och stöden och bidragen, underskred planen med 0,9 miljoner euro. Avgiftsintäkternas utfall 1,3 miljoner euro underskred den planerade nivån med 0,5 miljoner euro. Avgiftsintäkterna bestod till 56,8 procent, det vill säga 0,7 miljoner euro, av räddningsväsendets kontroll- och felavgifter. Övriga avgiftsintäkter kom in från debitering av kundavgifter för den prehospitala akutsjukvårdens uppdrag. Med ett utfall på 2,5 miljoner euro för stöd och bidrag underskreds budgetens utfall på 0,3 miljoner euro vilket var 87,9 procent. Huvuddelen av stödets och bidragens utfall (2,2 miljoner euro) bildades av avkastningen från den prehospitala akutsjukvårdens FPA-ersättningar. Övriga verksamhetsintäkter uppfylldes inte då projekten med extern finansiering och de bestående aktiva realisation-

svinsterna i praktiken inte uppfylldes år 2023.

Av utfallet för resultatområdets externa verksamhetskostnader på 43,8 miljoner euro bildade personalkostnaderna 76,5 procent det vill säga 33,5 miljoner euro. Löner och arvoden överskred budgeten med 1,9 miljoner euro (7,5 %). Andelen för personalens alarmpeng och övertid som betalades år 2023 var 0,9 miljoner euro det vill säga 3,2 procent av utfallet för löner och arvoden i resultatområdet. Personalersättningarna som betalas till arbetsgivaren var 0,3 miljoner euro, då sjukledighetsprocenten var 3,74 (hela Varha 5,24).

Inköp av tjänster underskred betydligt (26,3 %) den planerade nivån i budgeten, när utfallet 4,9 miljoner euro var 1,7 miljoner euro under den planerade nivån i budgeten. Den huvudsakliga faktorn till att inköp av tjänster underskred planen var utfallet för avtalsbrandkårernas ersättningar i utgiftsgruppen bidrag. År 2023 bestod inköp av tjänster på 2,5 miljoner euro (52,1 %) av kontogruppen för inköp av kontors- och sakkunnigtjänster och 1,7 miljoner euro kontogruppen för service- och reparations-tjänster. För kontors- och sakkunnigtjänsterna del redovisades huvuddelen av kostnaderna till inköp av ICT- och teletjänster (84,7 %). Huvuddelen av utfallet för service- och reparations-tjänsterna det vill säga 1,2 miljoner euro (71,2 %) bestod av underhålls-service av maskiner och inventarier.

Inköp av ämnen, utrustning och artiklar det vill säga material överskred budgeten med 0,1 miljoner euro (6,4 %) i synnerhet i utfallet för underhållsmaterial 0,4 miljoner euro högre än den budgeterade nivån. Av utfallet för hela kostnadsgruppen bildade underhållsmaterialet (1,1 miljoner euro) 48,9 procent och personalens beklädning (0,5 miljoner euro) 23,4 procent. Resultatområdets bidrag på 2,5 miljoner euro bestod av avtalsbrandkårernas partnerskapsbidrag vars andel av de externa verksamhetskostnaderna var 5,7 procent år 2023. Övriga verksamhetskostnader 0,6 miljoner euro består av leasinghyra för maskiner och anordningar på 0,5 miljoner euro.

Nivån på den icke-öronmärkta statliga finansieringen preciserades under år 2023 så att det överskreds i förhållande till budgeten med 0,2 miljoner euro. Avskrivningarna enligt plan var 2,1 miljoner euro år 2023 då reservationen i budgeten var 1,9 miljoner euro.

Resultatet för det första verksamhetsåret för resultatområdet för räddningstjänsterna blev ett överskott på 0,6 miljoner euro, då budgeten har ett överskott på 0,9 miljoner euro.

Text: Varha, ekonomiförvaltningen

VS31

Toimintojen muotoutumista, yhteistyön kehittämistä ja innovatiivista koulustustoimintaa

Vuosi 2023 on ollut muutosten vuosi kehittämissyksikössä. Alkuvuonna 2023 kehittämissyksikön henkilöstöä oli yhdeksän ja vuoden loppuessa viisi. Henkilöstöä siirtyi osittain sisäisinä siirtoina tulosalueilta toisille ja osa hakeutui Varhan organisaatiossa avoisiin mielenkiintoisiin tehtäviin. Toimenkuvien ja vastuualueiden osalta päästiin suhteellisen selkeään kokonaisuuteen loppuvuodesta ja Varhan tuottamien poikkihallinnollisten toimintojen kokonaisuus selkeytyi vuoden aikana. Osa toiminnoista kuitenkin vielä selkeytyy ja kehittyy, jotta toimintojen yhtenäistäminen onnistuu toiminnaltaan varsin erilaisten tulosalueiden kesken.

Palvelutasopäätös ja koulutusaseman remonti valmistuivat

Kevättä hallinnoi palvelutasopäätöksen valmistelu. Valmistelun hoitamiseksi saimme yksikköömme määräaikaisen valmistelijan, Juha Penttilän, joka organisoi, ohjeisti ja valvoi valmistelun kulkua. Palvelutasopäätös valmistui suunnitellussa aikataulussa ja hyväksyttiin syksyn aluevaltuustossa.

Kärsämäen koulutusaseman remonti valmistui ja uudet, peruskorjatut tilat saatiin aktiiviseen käyttöön loppukesästä. Harjoitusaluetta on saatua täydennettyä muutamalla simulaattorilla ja kehi-

tystyötä jatketaan tämän osalta tulevina vuosina.

Tulevaisuuden pelastajat -koulutus kiinnosti

Vuonna 2023 Varsinais-Suomen pelastuslaitokselta oli ensimmäinen 10 hengen ryhmä mukana Tulevaisuuden Pelastajat -oppisopimuskoulutuksessa, jossa henkilöt suorittivat tuotekehittämisen erikoisammattitutkinnon. Tulevaisuuden pelastajat -koulutus on pelastustoimialueiden yhteinen koulutus, jossa mukana olivat vuonna 2023 Pirkanmaa, Kanta-Häme, Varsinais-Suomi ja Helsingin kaupungin pelastuslaitos. Oppisopimuskoulutus koettiin mielekkäänä ja tuotoksena saatiin useita uusia toimintoja tai fyysisiä tuotteita, jotka helpottavat pelastuslaitoksen arjen työtä. Vuodelle 2024 on jo valittu uusi ryhmä Tulevaisuuden Pelastajat -koulutukseen.

Tietojohtamisen suunnittelua ja YTA-yhteistyön kehittämistä

Syksyn aikana on valmisteltu tietojohtamisen hyödyntämisen mahdollisuuksia suunnittelun osalta, jotta jatkossa päätöksenteko perustuu tietoon ja tarpeeseen, tunteiden jäädessä taka-alalle. Pelastuslaitoksen edustaja Varhan TIJO eli tietojohtamisen tiimissä on Joonas Hänninen.

Hyvinvointialueiden aloittamisen myötä myös

yhteistyöalueiden (YTA) toimintoja on aloitettu suunnittelemaan niin sopimusten kuin myös käytännön elämän tasolla. Länsisuomen YTA-alueeseen kuuluvat Pohjanmaa, Satakunta ja Varsinais-Suomi.

Kehittämissyksikön vastuualueisiin kuuluvat jatkossa toimintaympäristöanalyysi, onnettomuuskehityksen seuranta, paikkatietoanalysointi, opiskelijayhteistyö ja YTA-yhteistyö. Hanketoiminta ja palontutkiminta ovat myös oleellinen osa toimintaamme, ja näistä on omat artikkelinsa tässä julkaisussa.

Teksti: Mika Lankinen, kehittämisspällikkö

Aktiivinen hankevuosi

Vuonna 2023 pelastuslaitoksen hanketoiminta aktivoitui hiljaisemman vuoden 2022 jälkeen. Palovaroiinhanke ja turvallisuusviestinnän konttihanke tukevat onnettomuuksien ennaltaehkäisytyötä ja CBRNE-kalustohanke puolestaan parantaa maakunnan varautumista erilaisiin tilanteisiin, joissa osallisena on kemiallisia aineita (C), biologisia (B), radioaktiivisia (R) tai ydinuhkia (N) tai räjähteitä (E). Uusia yhteistyöhankkeita on myös suunniteltu ja haettu vuodelle 2024, mutta kuten usein, näiden hankkeiden toteutuminen riippuu hankerahojen saamisesta.

Pelastuslaitoksen henkilöstö antoi vuoden kuluessa panostaan myös muiden tahojen tutkimus- ja kehittämishankkeisiin. Näistä esimerkkeinä mainittakoon Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun toteuttama RescTrust-tutkimushanke, jossa selvitettiin pelastajien psykologisen suorituskyvyn eri ulottuvuuksia sekä Työterveyslaitoksen toteuttamat Työkuormituksen hallinta turvallisuuskriittisissä töissä poikkeusoloissa -hanke ja FirstFit-hanke, joka tukee ensihoitajien fyysisiä toimintakykyä.

Maakunnallinen palovaroittimien kartoitus ja tiedotus -hanke

Hanke alkoi vuonna 2022, ja kuluksen vuoden aikana hankkeen puitteissa postitettiin kaikkiin Varsinais-Suomen noin 300 000 kotitalouteen viisikielinen tiedote palovaroittimen oikeasta asennuksesta, huollosta ja käytöstä. Samalla toteutettiin erilaisille asuinalueille suunnatut palotarkastuskierrokset, joilla palotarkastajat selvittivät palovaroitinten kattavuutta ja kuntoa. Hanke päättyi marraskuussa 2023. Hankkeen osarahoitti Palosuojelurahasto.

Turvallisuusviestinnän ja koulutuksen opetusympäristö ”TuVi-kontti”

Turvallisuusviestintä tapahtumissa, messuilla ja kouluissa saa toukuussa käynnistyneen TuVi-kontti-hankkeen myötä modernit puitteet, kun lasiseinäinen, muunneltava tapahtumakontti saadaan käyttöön. Vuonna 2023 hankkeessa keskityt-

tiin kontin hankintaan ja varustamiseen, ja hankkeen jatkuessa vuonna 2024 kontista haetaan monipuolisia käyttökokemuksia erilaisista tapahtumista ja kohdeyleisöistä. Tätäkin hanketta osarahoittaa Palosuojelurahasto.

CBRNE-ensivastotoimijoiden kalustollisen suorituskyvyn parantaminen

Marraskuussa 2023 käynnistyi EU-rahoituksella Varsinais-Suomen pelastusviranomaisten CBRNE-valmiutta ja operatiivista toimintakykyä parantava hanke. Hankkeessa modernisoidaan ja hankitaan lisää CBRNE-ensivastotoimijoiden henkilökohtaisia suojavälineitä sekä henkilödekontaminaatiotoiminnan nykyaikaista kenttävälineistöä. Samalla uudistetaan riskiperusteisesti CBRNE-mittauslaitteita ja -todentamisvälineitä pelastustoimen CBRNE-erityisyksiköissä ja perusyksiköissä. Hanke jatkuu vuonna 2024.

Teksti: Joonas Hänninen, suunnittelija

Utformning av funktioner, utveckling av samarbete och innovativ utbildningsverksamhet

I början av år 2023 fanns det inte en helt klar bild av enhetens ansvar och inte heller om den tillgängliga personalen. Enheten fortsatta ändå sin verksamhet och samtidigt byggdes en helhetsbild av modellen för att sköta funktionerna i Varha.

Personal förflyttades delvis som interna förflyttningar från ett resultatområde till ett annat och en del sökte sig till intressanta uppgifter som var lediga i Varhas organisation. I början av året uppgick personalen på utvecklingsenheten till nio personer och i slutet av året till fem. För uppgiftsbeskrivningens och ansvarsområdenas del nåddes en relativt tydlig helhet i slutet av året. Helheten för de förvaltningsövergripande funktionerna som Varha producerar klarnade under året. En del av funktionerna klarnar och utvecklas dock fortfarande, för att funktioner ska kunna förenhetligas mellan resultatområdena som är ganska olika till sin funktion.

Servicenivåbeslutet och renoveringen av utbildningsstationen färdigställdes

Beredningen av servicenivåbeslutet administreras under våren. Till vår enhet fick vi en visstidsanställd beredare, Juha Penttilä, som organiserade, gav anvisningar och övervakade

beredningens gång. Servicenivåbeslutet blev klart i den planerade tidtabellen och godkändes i höstens välfärdsområdesfullmäktige.

Renoveringen av Kärsämäki utbildningsstation blev klar och de nya, grundligt renoverade utrymna kunde tas i aktivt bruk i slutet av sommaren. Övningsområdet har kunnat kompletteras med några simulatorer och utvecklingsarbetet fortsätter gällande detta under de kommande åren.

Utbildningen Framtidens räddare intresserade

År 2023 deltog den första gruppen på tio personer från Egentliga Finlands räddningsverk i läroavtalsutbildningen Framtidens räddare (Tulevaisuuden pelastajat), där personerna avlade en specialyrkesexamen i produktutvecklingsarbete. Utbildningen Framtidens räddare är en gemensam utbildning för räddningsväsendets verksamhetsområden där räddningsverken i Birkaland, Egentliga Tavastland, Egentliga Finland och Helsingfors stad var med år 2023. Läroavtalsutbildningen upplevdes meningsfull och som resultat erhöles flera nya funktioner eller fysiska produkter som underlättar räddningsverkets dagliga arbete. En ny grupp har redan valts till utbildningen Framtidens räddare för år 2024.

Planering av kunskapsbaserad ledning och utveckling av samarbetet i samarbetsområden

Under hösten har möjligheterna att utnyttja kunskapsbaserad ledning beretts i fråga om planeringen så att beslutsfattandet i fortsättningen baseras på kunskap och behov, känslorna hamnar i bakgrunden. Räddningsverkets representant i Varhas TIJO det vill säga teamet för kunskapsbaserad ledning är Joonas Hänninen.

I och med att välfärdsområdena inledde sin verksamhet har även samarbetsområdenas funktioner börjat planeras såväl på avtalsnivå som praktisk nivå. Till Västra Finlands samarbetsområde hör Österbotten, Satakunta och Egentliga Finland.

Till utvecklingsenhetens ansvarsområden hör i fortsättningen analys av verksamhetsmiljön, uppföljning av olycksutvecklingen, analys av geografisk information, studerandesamarbete och samarbete i samarbetsområden. Projektverksamhet och brandutredning är också en väsentlig del av vår verksamhet, och i den här publikationen finns egna texter om det.

Text: Mika Lankinen, utvecklingschef

Ett aktivt projektår

År 2023 aktiverades projektverksamheten i räddningsverket efter ett lugnare år 2022. Brandlarmsprojektet och säkerhetskommunikationens containerprojekt stöder det olycksförebyggande arbetet, och materielprojektet inom CBRNE förbättrar för sin del landskapets beredskap för olika situationer med kemiska ämnen (C), biologiska (B), radioaktiva (R) eller nukleära (N) hot eller explosiva ämnen (E). Nya samarbetsprojekt har också planerats och sökts för år 2024, men såsom ofta beror det på om projektfinansiering erhålls om projektet kan genomföras.

I början av året gav också räddningsverkets personal sin insats till andra instansers forsknings- och utvecklingsprojekt. Exempel på detta kan nämnas forskningsprojektet RescTrust vid Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu där brandmännens psykologiska prestationsförmåga utreddes i olika dimensioner samt Arbetshälsoinstitutets projekt Työkuorimituksen hallinta turvallisuuskuorittisissä töissä poikkeusoloissa och projektet FirstFit som stöder akutvårdarnas fysiska funktionsförmåga.

Projektet för kartläggning och information om brandvarnare på landskapsnivå

Projektet inleddes år 2022 och under det gångna året postades ett femspråkigt faktablad inom projektet till alla cirka 300 000 hushåll i Egentliga Finland om installation, underhåll och användning av brandvarnare. Samtidigt genomfördes rundturer med brandsyn till olika bostadsområden, då brandinspektörerna utredde brandvarnarnas omfattning och skick. Projektet avslutades i november 2023. Projektet delfinansierades av Brandskyddsfonden.

Säkerhetskommunikationens och utbildningens lärmiljö "TuVi-kontti"

Säkerhetskommunikationen på olika evenemang, mässor och i skolor får i och med projektet TuVi-kontti som inleddes i maj moderna ramar när en omvandlingsbar evenemangscontainer med glasväggar tas i bruk. År 2023 koncentrerades projektet till

att skaffa och utrusta containern, och då projektet fortsätter 2024 hämtas mångsidiga användarupplevelser på olika evenemang och från målgrupper om containern. Även detta projekt delfinansierades av Brandskyddsfonden.

Förbättra prestationsförmågan med tanke på materielen för CBRNE-förstainsatsaktörer

I november 2023 inleddes ett EU-finansierat projekt för att förbättra CBRNE-beredskapen och den operativa funktionsförmågan för Egentliga Finlands räddningsmyndighet. I projektet moderniseras och anskaffas ytterligare personlig skyddsutrustning för CBRNE-förstainsatsaktörerna samt modern fältutrustning för persondekontaminering. Samtidigt förnyas CBRNE-mätanordningarna och -autentiseringsverktygen riskbaserat för räddningsväsendets CBRNE-specialenheter och grundenheter. Projektet fortsätter under 2024.

Text: Joonas Hänninen, planerare

Turvallisuusviestintää osana Varhaa

Vuosi 2023 lähti käyntiin pelastuslaitoksen turvallisuusviestinnässä varhalaisena (Varsinais-Suomen hyvinvointialue). Tätä työstettiin ahkerasti joko edellinen vuosi, joten siirtymähetki ei suuria muutoksia turvallisuusviestinnän arkeen tuonut. Messuilla ja tapahtumissa varhalaisuus tuli näkyviin muun muassa messuosaston ulkonäössä, jakomateriaaleissa ja yhteistyönä muiden varhalaisten kanssa. Vuosi oli muutenkin vilkas tapahtumien osalta ja kävijämäärät olivat eri tilaisuuksissa ja tapahtumissa huipussaan. Tavoitimme vuonna 2023 yli 56 000 henkilöä, lähes 400 eri tilaisuudessa.

Alkuvuoden kohtaamiset

Hätäkeskuksen koordinoimaa 112-päivän tapahtumaa vietettiin Turussa Yliopistonkadulla, teemalla varautuminen on arjen pieniä tekoja. Tapahtuma keräsi runsaasti yleisöä. Samana viikonloppuna olimme myös mukana Rakenna & Sisusta -messuilla Turun messu- ja kongressikeskuksessa. Teemana oli paloturvallisuus ja varautuminen. Messuosastolla kävijä sai testata alkusammutustaitojaan digitaalisella alkusammutuslaitteistolla ja innokkaita sammuttajia riittikin ihan pienemistä lapsista saakka.

Suomen Pelastusalan Keskusjärjestön (SPEK) järjestämää Supermessua vietettiin toukokuussa Naantalin Maijamäen koululla. Tapahtuma oli suunnattu koko perheelle ja palokuntalaisille. Tapahtumassa oli mahdollisuus seurata näytöksiä, kuunnella luentoja ja tutustua palokuntien, yhdistysten ja viranomaisten toimintaan.

Vielä toukokuun puolella olimme myös mukana MPK:n (Maanpuolustuskoulutus) järjestämässä Merellisessä turvallisuustapahtumassa Turussa Varvintorilla. Kaksipäiväisessä tapahtumassa oli mukana eri viranomaisia, yhdistyksiä ja vapaaehtoisia esittelemässä toimintaansa. Pelastuslaitos oli mukana kalustoesittelyllä ja messuosastolla sekä järjestimme näytöksen, jossa pelastettiin ihminen korkealta.

Toukokuun lopulla Varsinais-Suomen hyvinvointialue järjesti tapahtuman Hyvinvointia Yhdessä Turun messukeskuksessa. Tapahtuma oli ammattilaisten ja järjestötoimijoiden yhteinen ja sen tarkoituksena oli saada järjestöt, hyvinvointialueen ammattilaiset ja päättäjät sekä alan yritykset yhteiseen keskusteluun. Samassa yhteydessä järjestettiin Järjestöareena 2023, jossa oli ajankohtaista keskustelua erityisesti hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen teemoista. Pelastuslaitokselta olimme mukana rakentamassa yhteistyötä muiden varhalaisten kanssa omalla messupisteellä, jossa sai testata omat alkusammutustaidot digitaalisella laitteistolla.

Kesän tapahtumista olimme mukana esittelemässä toimintaa ja kalustoa lasten tapahtuma Paavon Sporttipäivässä sekä OKRA-maatalousnäyttelyssä. OKRA-messuilla esillä oli uutta sekä vanhaa kalustoa alkusammutus- ja rulettipisteiden lisäksi. OKRA-messut keräsivät kaiken kaikkiaan huikeat 83 000 kävijää neljän messupäivän aikana. Koulujen alkaessa otimme osaa turvallisuustapahtumaan Turvaa Turuilla ja Toreilla. Tapahtuma oli Turun kaupungin yhteistyössä

Turku Centerin ja keskustatoimijoiden kanssa järjestämä tilaisuus, jossa tavoitteena oli herättää keskustelua, lisätä luottamusta ja antaa osallistujille konkreettisia vinkkejä turvallisten kohtaamisten lisäämiseksi. Pelastuslaitoksen pisteellä keskusteltiin paloturvallisuudesta ja treenattiin alkusammutustaitoja.

Syksyllä teemoina Tulipysäkki ja koulujen uhkatilanteet

Syyskuun kolmas sunnuntai vietettiin Turun päivää, jolloin myös Turun keskuspalosamalla järjestettiin yleisötapahtuma. Esittelimme toimintaa ja kalustoa aseman etupihalla sekä kaikki halukkaat saivat harjoitella alkusammutusta. Palomuseo Kellari avasi myös ovensa veteraanien mielenkiintoisten tarinoiden kera. Päivä keräsi hurjasti yleisöä ja iloinen tunnelma paistoi pikkuisten tulevien pelastajien kasvoista.

Lokakuun alussa järjestettiin VarTu-koulutuspäivä Linnasmäen opistolla. Tilaisuus oli suunnattu Varsinais-Suomen peruskoulujen sekä lukioiden opettajille ja rehtoreille. Päivään osallistui yli 80 opettajaa ja rehtoria ympäri Varsinais-Suomen. Turvallisuuspäivässä aiheina olivat lasten ja nuorten luvaton tulenkäsittely, psykologinen turvallisuus, koulujen uhkatilanteet ja kulttuurien väliset eroavaisuudet. VarTu on varsinaissuomalainen kouluturvallisuustoiminta, jossa Varsinais-Suomen pelastuslaitoksen kumppaneina toimivat maakunnan peruskoulu ja lukiot.

Kampanjakuhinaa

Varsinais-Suomen kakkosluokkaisille tarjottiin mahdollisuutta ilmoittautua kevään turvallisuusoppitunnille, joko livetuntiin tai virtuaaliseen oppituntiin. Ilmoittautuneita oppilaita tulikin runsaat 3 000 ympäri Varsinais-Suomen. Turvallisuustunnin tavoitteena on, että kakkosluokkalaisten tunnistaisivat erilaisia vaaranaiheuttajia sekä osaisivat toimia oikein hätätilanteissa. Oppitunnin aiheita ovat muun muassa poistuminen hätätilanteessa, tulipalossa toimiminen, hätänumeroon soittaminen ja palovaroittimen tarkistus.

NouHätä!-kampanja pyörähti käyntiin jo edellisen vuoden syksyllä. Järjestimme tammikuun alussa jo perinteiseksikin muodostuneen NouHätä!-virtuaalitunnin, johon kaikki yläkoulut saivat osallistua. Tunnin aiheina olivat paloturvallisuus ja onnettomuus- ja tapaturmatilanteet. Kampanjaan liittyvän NouHätä-kilpailun alkukarsinta järjestettiin digitaalisena ja aluekisaat kisattiin Naantalin Luolalan asemalla. Kisoissa kisasi parisenkymmentä joukkuetta ja voitoin vei Naantalin Suopellon koulu, joka lähti edustamaan Varsinais-Suomea Kuopion loppukisoihin. NouHätä!-kampanja on yläluokkien valtakunnallinen pelastustaitokampanja.

Paloturvallisuusviikko lähti käyntiin marraskuun lopulla Päivä Paloasemalla -tapahtumasta. Varsinais-Suomesta mukana oli huikeat 43 sopimuspalokuntaa, jotka avasivat ovensa yleisölle ja järjestivät erilaisia toimintarasteja ja esittelivät toimintaansa. Varsinais-Suomen pelastuslai-

toksen vakituisista asemista mukana tapahtumissa olivat Kaarinan, Naantalin, Liedon ja Loimaan paloasemat.

Tehokasta työyhteisöviestintää

Työyhteisöviestinnässä tärkeää on ollut aktiivinen viestintä henkilöstölle isossa muutostilanteessa. Vuosi 2023 käynnistyi osana Varsinais-Suomen hyvinvointialuetta ja tämä toi monia muutoksia pelkästään jo erilaisten tietojärjestelmien osalta. Tietoa onkin tullut paljon vuoden aikana ja sitä on pyritty tehokkaasti eri kanavissa jakamaan. Varhan sisäinen intranet on tärkeä tiedonvälityskanava ja sen seuraaminen edellyttää henkilöstöltä oma-toimistakin aktiivisuutta. Toisaalta vuorotyötä tekevässä työympäristössä erilaiset viestintäkanavat ovat tärkeitä, siksi esimerkiksi infotelevisiot ovat pelastuslaitoksella tärkeässä roolissa.

Yhteistyö Varhan konserniviestinnän kanssa on merkittävää ja pelastuslaitoksen viestintäyksikkö osallistuu aktiivisesti Varhan erilaisiin työryhmiin ja toiminnan kehittämiseen. Yhteistyötä tehtiin tiiviisti varha-viestijöiden kanssa jo ennen hyvinvointialueelle siirtymistä ja yhteistyö on syventynyt entisestään. Muiden viranomaisten, kuten poliisin ja hätäkeskuslaitoksen, kanssa tehdään myös viestinnällistä yhteistyötä.

Saimme alkuvuodesta uuden pelastusjohtajan ja hän on tuonut uusia tuulia myös viestintään. Pelastusjohtaja on lähestynyt henkilöstöä esimerkiksi lyhyillä videoilla, joissa hän kertoo ajankohtaisista asioista pelastuslaitoksella ja hyvinvointialueella. Kesän alussa käynnistyivät myös pelastusjohtajan viikoittaiset virtuaaliset aamukahvit, joissa pelastusjohtaja keskusteli jonkun toisen pelastuslaitoksen työntekijän kanssa ajankohtaisista asioista tai kertoi itse niistä.

Viikkoinfot otettu positiivisesti pelastuslaitoksella vastaan

Syyskuun alussa toimintaa kehitettiin entisestään ja pelastuslaitoksella käynnistyivät koko henkilöstölle suunnatut viikkoinfot. Viikkoinfo pidetään aina joka viikko samaan aikaan ja infossa kuullaan virtuaalisesti jokaisen palvelualueen ajankohtaiset asiat. Viikkoinfot tallennetaan ja ne voi katsoa jälki-teen intranetistä. Viikkoinfot ovat saaneet pelastuslaitoksella positiivisen vastaanoton ja hyväksi havaittua konseptia jatketaan myös vuonna 2024. Tiedonsaanti on parantunut ja henkilöstö on saanut paremman kokonaiskuvan koko pelastuslaitoksen toiminnasta. Lisäksi vuoden aikana on pidetty pidempiä henkilöstöinfoja laajemmista aihekokonaisuuksista. Sopimuspalokunnille on myös järjestetty infotilaisuuksia. Pelastuslaitoksen studio onkin ollut aktiivisessa käytössä erilaisten virtuaalisten tilaisuuksien tuottamisessa. Studiosta on pidetty niin henkilöstö- ja sopimuspalokuntainfoja kuin kakkosluokkalaisten turvallisuusoppitunteja.

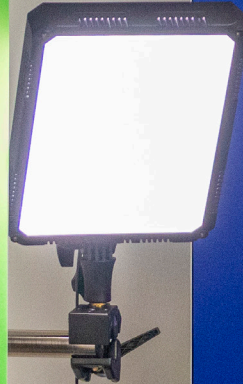
Pelastuspalvelut sosiaalisessa mediassa

Varsinais-Suomen pelastuslaitoksen siirtyminen hyvinvointialueelle ei aiheuttanut merkittävää muutosta somestrategiaamme. Edelleen lakisääteinen turvallisuusviestintä on ykkösteemamme, mutta myös ajankohtaisiin aiheisiin ja ilmiöihin tartutaan aktiivisesti.

Pelastuslaitos panostaa Facebook-viestinnässä asia- ja ajankohtaisisältöön. Vuonna 2023 Facebookissa jaettiin rekryilmoituksia, turvallisuusviestintää ja brändimielikuvaa. Facebookissa eniten kiinnostivat videosisällöt, joista ensimmäiseksi katseluajan perusteella ylsi vuonna 2022 Hätäkeskuslaitoksen kanssa yhteistyössä tehty 112-päi-

Var Varsinais-Suomen
hyvinvointialue
Egentliga Finlands
vålfärdsområde **ha**

vän video. Video Turun tuomiokirkon tornissa suoritetusta harjoituksesta ja ambulanssin viikkopuhdistuksesta kertova video keräsivät myös paljon katsojia. Instagram on kanavana pelastuspalveluluiden kulissien taakse kurkistava väylä. Instagramissa eniten kiinnostusta herätti ensihoitajien ajokoulutusvideo heinäkuulta, edellä mainittu ambulanssien puhdistusvideo sekä julkaisu, jossa kerrottiin pelastuslaitoksen olevan mukana uuden Vares-sarjan tuotannossa.

Pitempien videoiden jakelukanavana Youtube on yksi tehokkaimmista väylistä jakaa turvallisuusviestintää piilotettuna muuhun pelastustoiminnan sisältöön, esimerkiksi pelastajien tai ensihoitajien työpäivästä kertoviin videoihin. Katsojia kiinnostaa vaarallinen ja vaativa työ, jonka yhteydessä jaetaan turvallisuustietoa. Vuonna 2023 Youtube tavoitti 2,9 milj. näyttöä ja 215,9 t. katsojaa, vaikka uutta sisältöä Youtubeen tehtiin vuonna 2023 vähemmän kuin edellisenä vuotena.

Muutoksesta muutokseen

Vuoden aikana viestintää on haastanut jatkuva muutos. Siirtyminen hyvinvointialueelle on ollut iso muutos ja tämän lisäksi erityisesti syksyn työyhteisöviestintää on sävyttänyt organisaatiomuutoksesta viestiminen. Tässäkin muutoksessa henkilöstä on pyritty pitämään aktiivisesti mukana ja viestimään avoimesti suunnittelusta organisaatiomuutoksesta, joka astuu voimaan vuoden 2024 alusta. Tulevan vuoden alusta viestintäyksikkömme siirtyy riskienhallinnan tulosryhmän alle ja yksikön nimi muuttuu turvallisuusviestinnän palvelualueeksi.

Muutokset myös esimerkiksi yleisessä turvallisuustilanteessa edellyttävät jatkuvaa reagoimista viestinnältä ja aktiivista someviestintää. Positiivista on, että tavoitimme tänäkin vuonna tapahtumissa runsaan määrän eri-ikäisiä ihmisiä.

Pelastuslaitos tavoitti ohjauksen, neuvonnan ja turvallisuusviestinnän keinoin fyysisesti vuonna 2023 yli 56 000 henkilöä, lähes 400 eri tilaisuudessa. Tämän lisäksi pelastuslaitos tavoitti joukkoviestinnän keinoin erityisesti sosiaalisen median kanavissa yli 2 miljoonaa henkilöä. Sopimuspalokunnilla oli myös merkittävä rooli turvallisuusviestinnässä.

Teksti:

Tanja Uusitalo, viestintäsuunnittelija
Kristian Eloluoto, viestintäsuunnittelija
Minna Vähämäki, viestintäsuunnittelija
Petri Nenonen, viestintäpäällikkö

Säkerhetskommunikationen är en del av Varha

År 2023 inleddes räddningsverkets säkerhetskommunikation i Egentliga Finlands välfärdsområde. Detta bearbetades flitigt redan under föregående år, så övergångsögonblicket förde inte med sig stora förändringar i vardagen för säkerhetskommunikationen. På mässor och evenemang syntes Egentliga Finlands välfärdsområde bland annat i mässavdelningarnas utseende, utdelningsmaterial och i samarbetet med andra i Egentliga Finlands välfärdsområde. Året var annars också så livligt med tanke på evenemang, och antalet besökare var på topp på olika begivenheter och evenemang. Vi nådde ut till över 56 000 personer på nästan 400 olika evenemang under 2023.

Möten i början av året

Evenemanget 112-dagen, som nödcentralen koordinerar, firades traditionellt på Universitetsgatan i Åbo under temat beredskap är en av vardagens små handlingar. Evenemanget samlade stor publik. Samma veckoslut deltog vi också i Åbo Bygg -mässan i Åbo Mäss- och Kongresscentrum. Temat var brandsäkerhet och beredskap. På mässavdelningen fick besökarna testa sina kunskaper i primärläckning med digital utrustning för primärläckning, och det fanns också ivriga släckare ändå från de allra minst barnen.

Supermässan som arrangeras av Räddningsbranschens Centralorganisation i Finland firades i Majjamäki skola i Nådendal i slutet av maj. Evenemanget var riktat till hela familjen och brandkåristerna. På evenemanget var det möjligt att följa olika uppvisningar, lyssna på föreläsningar och

bekanta sig med verksamheten i olika brandkårer, föreningar och myndigheter.

I slutet av maj var vi ännu med i Maritima säkerhetsevenemanget som arrangerades av MPK (Försvarsutbildning) på Varvstorget i Åbo. I det två dagar långa evenemanget deltog olika myndigheter, föreningar och frivilliga och presenterade sin verksamhet. Räddningsverket deltog med uppvisning av materiel och med en mässavdelning, och vi ordnade en uppvisning i räddning av en människa från hög höjd.

I slutet av maj arrangerade Egentliga Finlands välfärdsområde evenemanget Välfärd tillsammans i Åbo mässcentrum. Evenemanget var gemensamt för yrkespersonal och organisationsaktörer, och meningen med det var att få till stånd gemensamma samtal mellan organisationer, välfärdsområdets personal och beslutsfattare samt företag i branschen. Vid samma tillfälle arrangerades Organisationsarenan 2023 med aktuella diskussioner i synnerhet om teman som gällde främjande av hälsa och välfärd. Från räddningsverket var vi med och byggde upp samarbete med andra anställda i Varha på vår egen mässavdelning, där man fick testa de egna kunskaperna i primärläckning med digital utrustning.

Under sommarens begivenheter var vi med på evenemanget Paavos sportdag för barn och på OKRA-lantbruksutställning. På OKRA-lantbruksutställning var både ny och gammal utrustning framme förutom stationerna för förstahandssläckning och roulett. OKRA-mässan samlade allt

som allt 83 000 besökare under fyra mässtdagar.

När skolorna började deltog vi i säkerhetsevenemanget Turvaa Turuilla ja Toreilla. Evenemanget arrangerade av Åbo stad i samarbete med Turku Center och centrumaktörer, där målet var att väcka diskussion, öka förtroendet och ge deltagarna konkreta tips på hur de kan öka de säkra mötena. På räddningsverkets station diskuterades brandsäkerhet och övades primärläckning.

Under hösten var temana Tullipysäkki och hotsituationer i skolor.

Den tredje söndagen i september firades Åbo-dagen med publikevenemang också på centralbrandstationen. Vi presenterade verksamheten och materielen på stationens gård och alla som ville fick öva primärläckning. Brandmuseet Källaren öppnade också sina dörrar med våra veteraners berättelser. Dagen samlade massor med besökare och den glada stämningen strålade i de små framtida räddarnas ansikten.

I början av oktober arrangerades utbildningsdagen VarTu på Linnasmäki institutet. Evenemanget var riktat till lärare och rektorer i grundskolor och gymnasier i Egentliga Finland. Över 80 lärare och rektorer från olika delar av Egentliga Finland deltog i dagen. Ämnena för säkerhetsdagen var barns och ungas otillåtna hantering av eld, psykologisk säkerhet, hotsituationer i skolor och skilnader mellan olika kulturer. VarTu är verksamhet

om skolsäkerhet i Egentliga Finland, där Egentliga Finlands räddningsverks partner är grundskolor och gymnasier i landskapet. Myller av kampanjer Elever i årskurs 2 i Egentliga Finland erbjöds möjlighet att anmäla sig till vårens säkerhetslektion, antingen som livelektion eller som virtuell lektion. Det blev drygt 3 000 elever som anmälde sig från olika delar av Egentliga Finland. I dagen deltog över 80 lärare och rektorer från Egentliga Finland.

Myller av kampanjer

Elever i årskurs 2 erbjöds möjlighet att anmäla sig till vårens säkerhetslektion, antingen som livelektion eller som virtuell lektion. Inbjudan till alla lågstadier i Egentliga Finland skickades redan hösten föregående år. Det blev drygt 3000 elever som anmälde sig runt om i Egentliga Finland. Syftet med säkerhetslektionen var att eleverna i årskurs 2 skulle känna igen olika orsaker till faror och kunna agera rätt i nödsituationer. Ämnena under lektionen var bland annat utrymning i nödsituationer, vad man ska göra vid brand, att ringa nödnumret och kontroll av brandvarnare.

Kampanjen NouHätä! kom igång redan under hösten föregående år. I början av januari arrangerade vi den redan traditionella virtuella timmen NouHätä! som alla högstadier fick delta i. Ämnena för lektionen var brandsäkerhet och olycksituationer. Kvaltävlingen i NouHätä-tävlingen som hör till kampanjen ordnades digitalt och regiontävlingarna ordnades på stationen i Luolala i Nådendal. I tävlingarna deltog ett tjugotal lag och Suopelto skola i Nådendal tog hem vinsten och represen-

terade Egentliga Finland i sluttävlingarna i Kuopio. Kampanjen NouHätä! är en riksomfattande kampanj om räddningskunskaper för högstadier.

Brandsäkerhetsveckan kom igång i slutet av november med evenemanget En dag på brandstationen. Från Egentliga Finland var det hela 43 avtalsbrandkårer som öppnade sina dörrar för besökare och ordnade olika aktivitetskontroller och presenterade sin verksamhet. Av de permanenta stationerna i Egentliga Finlands räddningsverk deltog S:t Karins, Nådendal, Lundo och Loimaa brandstationer.

Effektiv arbetsplatskommunikation

I arbetsplatskommunikationen har det varit viktigt med aktiv kommunikation till personalen vid stora förändringssituationer. År 2023 inleddes som en del av Egentliga Finlands välfärdsområde, och detta förde med sig flera förändringar bara när det gäller olika informationssystem. Det har också kommit mycket information under året och vi har försökt att dela det effektivt i olika kanaler. Varhas interna intranät är en viktig informationsförmedlingskanal och det förutsätts att personalen på eget initiativ är aktiv och följer det som finns där. Å andra sidan är olika kommunikationskanaler viktiga i en arbetsmiljö med skiftarbete, därför har till exempel info-tv-apparaterna en viktig roll på räddningsverket.

Samarbetet med Varhas koncernkommunikation är betydande, och räddningsverkets kommunikationssenhet deltar aktivt i olika arbetsgrupper i Varha och i att utveckla verksamheten. Vi samarbetade intensivt med kommunikatörerna inom Varha redan före övergången till välfärdsområdet och samarbetet har fördjupats ännu mer. Kommunikativt samarbete sker också med andra myndigheter såsom polisen och nödcentralsverket.

I slutet av året fick vi en ny räddningsdirektör, och han har kommit med ny energi även till kommunikationen. Räddningsdirektören har närmat sig personalen till exempel med korta videor där han berättar om aktuella ärenden i välfärdsområdet. I början av sommaren började också räddningsdirektörens virtuella morgonfika varje vecka, där räddningsdirektören ofta diskuterade med någon annan anställd på räddningsverket om aktuella ärenden eller berättade själv om dem.

Veckoinformationen togs emot positivt på räddningsverket

I början av september utvecklades verksamheten ytterligare och på räddningsverket inleddes veckoinformation som är riktad till hela personalen. Veckoinformationen hålls alltid samma tid varje vecka och vid informationen får vi virtuellt höra aktuella ärenden om varje serviceområde. Veckoinformationen sparas och kan ses på intranätet i efterhand. Veckoinformationen har tagits emot positivt på räddningsverket och det beprövade konceptet fortsätter även under 2024. Informationstillgången har förbättrats och personalen har fått en bättre helhetsbild av hela räddningsverkets verksamhet.

Dessutom har det under året hållits längre tillfällen med personalinformation om mer omfattande ämneshelheter. Informationstillfällen har också ordnats för avtalsbrandkårerna. Räddningsverkets studio har också varit i aktivt bruk för produktion av olika virtuella sammankomster. I studion har det hållits såväl information för personalen och avtalsbrandkårerna som säkerhetslektioner för elever i årskurs 2.

Räddningstjänsterna på sociala medier

Egentliga Finlands räddningsverks övergång till välfärdsområdet orsakade inte betydande förändringar i strategin för sociala medier. Alltjämt är den lags-
tadgade säkerhetskommunikationen vårt viktigaste tema, men vi tar oss också aktivt an aktuella ämnen och fenomen.

Räddningsverket satsar på sak- och aktualitetsinnehåll i kommunikationen på Facebook. År 2023 delades rekryteringsannonser, säkerhetskommunikation och varumärkesimage på Facebook. Det som intresserade mest på Facebook var videoinnehåll. En video om 112-dagen, som gjordes i samarbete med Nödcentralsverket år 2022, kom först utifrån tittartiden. En video om en övning som utfördes i Åbo domkyrkotorn och en video om veckorengöringen av en ambulans samlade också många tittare.

Instagram är en kanal för att kika bakom kulisserna hos räddningstjänsterna. På Instagram väckte akutvårdarnas körutbildningsvideo från juli mest intresse, ovan nämnda rengöringsvideo av en ambulans och en publikationen där det berättades att räddningsverket är med i den nya produktionen av serien Vares.

Youtube är som distributionskanal för längre videor en av de mest effektiva kanalerna att dela säkerhetskommunikation dolt i annat innehåll om räddningsverksamheten, till exempel videor som berättar om brandmännens och akutvårdarnas arbetsdag. Tittarna är intresserade av farligt och krävande arbete, där det i samband med innehållet delas säkerhetsinformation. År 2023 nådde Youtube 2,9 miljoner visningar och 215 900 tittare, fast det gjordes mindre nytt innehåll till Youtube år 2023 än föregående år.

Från förändring till förändring

Under året har kommunikationen utmanats av ständig förändring. Överföringen till välfärdsområdet har varit en stor förändring och utöver detta har arbetsplatskommunikationen fårgats av kommunikation om organisationsförändring i synnerhet under hösten. Även i denna förändring har vi försökt att hålla personalen aktivt med och kommunicera öppet om den planerade organisationsförändringen som träder i kraft i början av 2024. Från början av nästa år överförs vår kommunikationsenhet till resultatgruppen riskhantering och enhetens namn ändras till serviceområdet för säkerhetskommunikationen.

Förändringarna till exempel i den allmänna säkerhetsituationen kräver också ständig kommunikation och aktiv kommunikation på sociala medier. Det är positivt att vi också i år i våra evenemang nådde ut till ett stort antal människor i olika åldrar. Räddningsverket nådde fysiskt ut till över 56 000 personer vid närmast 400 olika evenemang om vägledning, rådgivning och säkerhetskommunikation år 2023. Dessutom nådde räddningsverket genom masskommunikation i synnerhet på sociala mediernas kanaler ut till 2 miljoner personer. Avtalsbrandkårerna hade också en aktiv roll i säkerhetskommunikationen.

Text:

Tanja Uusitalo, kommunikationsplanerare
Kristian Eloluoto, kommunikationsplanerare
Minna Vähämäki, kommunikationsplanerare
Petri Nenonen, kommunikationschef

Varautumista ja kokonaisturvallisuuden kehittämistä muuttuneessa turvallisuustilanteessa

Takana on ensimmäinen vuosi hyvinvointialueella ja se on osaltaan aiheuttanut uusia haasteita, mutta lisännyt myös mahdollisuuksia. Pelastuslaitos on nyt osa suurempaa kokonaisuutta, joka tuo varautumiseen ja siihen liittyvään yhteistoimintaan uusia ulottuvuuksia. Olemme olleet tähänkin asti kansallisesti aktiivinen toimija muun muassa pelastuslaitosten kumppanuusverkostossa. Nyt uutena mahdollisuutena meillä on hyvinvointialueiden yhteistyöalue.

Turvallisuustyöympäristömme on viimeisen kahden vuoden aikana muuttunut dramaattisesti. Kiristynyt turvallisuustilanne Euroopassa aiheutti tarpeen arvioida ja päivittää myös pelastuslaitoksen valmiussuunnitelmia sekä turvallisuuden toimintamalleja. Suunnitelmia on jouduttu arvioimaan uudesta näkökulmasta, ja huomioon on otettu muun muassa väestönsuojaamisen ja varautumisen oppeja aseellisista konflikteista, kuten Ukrainan sodasta. Oman ulottuvuutensa on tuonut vuonna 2023 toteutunut Suomen NATO-jäsenyys, joka tuo jatkossa oman lisäyksen sekä mahdolliset vaatimukset siviilivalmiuden toimijoille.

Väestönsuojelun kehittämistä

Pelastuslaitos vastaa alueellaan väestönsuojaamiseen liittyvien suunnitelmien ja toimien toteuttamisesta. Keskeisenä osana poikkeusolojen väestönsuojelua on kyky toteuttaa väestönsiirto- ja eli evakuoiteja. Suurten evakuoitien toimin-

tamallin uudistaminen aloitettiin vuonna 2023. Tavoitteena on nykyaikaistaa ja yhteensovittaa tämä kyvykkyyden hyvinvointialueen toimijoiden sekä muiden viranomaisten kanssa.

Pelastuslaitos, ja pelastustoimi toimialana, ovat keskeisiä toimijoita kansallisen kokonaisturvallisuuden kentällä. Onnettomuuksien ehkäisyn ja torjunnan lisäksi uhkien arviointi ja niihin varautuminen ovat osa pelastuslaitoksen lakisäätöisiä tehtäviä. Siviilivalmiuden palvelualue toteuttaa ja vastaa muun muassa alueellisen riskiarvion sekä sodanajan uhka-arvion toteutuksesta. Tämän lisäksi palvelualue tuottaa säännöllisesti siviilivalmiuden tilannekuva, jolla pyritään seuraamaan pelastuslaitoksen toimintaan sekä turvallisuuteen vaikuttavia ilmiöitä.

Alueellinen riskiarvio ja siviilivalmiuden tilannekuva

Alueellisen riskiarvion päivittäminen aloitettiin vuonna 2022. Riskiarvio julkaistiin maaliskuussa 2023 ja se on kaikkien toimijoiden hyödynnettävissä. Riskiarvion toteutusta koordinoi Varsinais-Suomen pelastuslaitos ja aluehallintovirasto yhdessä, mutta siihen osallistui laajasti myös muita viranomaisia ja yhteistyötahoja. Siviilivalmiuden palvelualueen kaikki suunnittelijat osallistuvat osaltaan riskiarvion kirjoitustyöhön. Riskiarvioissa tunnistettiin alueella mahdollisesti vaikuttavia uhkia, kuten ilmastonmuutoksen tuo-

mat sään ääri-ilmiöt ja välineistetty maahantulo. Siviilivalmiuden palvelualue on osallistunut myös pelastuslaitoksen riskianalyysin laadintaan.

Säännöllisesti koostettu siviilivalmiuden tilannekuva on vakiinnuttanut paikkansa organisaation päätöksenteon tukivälineenä. Tilannekuva kautta on kyetty analysoidaan ja arvioimaan muuttuvaa turvallisuusympäristöä pelastuslaitoksen näkökulmasta. Tämä on tuonut arvokasta tietoa esimerkiksi organisaation varautumiseen liittyen sekä lisännyt henkilöstön tietämystä pelastuslaitokseenkin vaikuttavista ilmiöistä ja tapahtumista. Siviilivalmiuden tilannekuva ja sen tuottaminen on myös osaltaan edistänyt paikallista viranomaisyhteistyötä sekä aktivoitunut entisestään tiedonvaihtoa turvallisuusviranomaisten välillä.

Valmiussuunnitelman päivittämistä ja huoltovarmuuden kehittämistä

Edellä mainittujen perusteella ja hyvinvointialueeseen liittyvien muutosten vuoksi pelastuslaitoksen valmiussuunnitelman päivittäminen käynnistettiin yhteistyössä pelastuslaitoksen palvelualueiden ja hyvinvointialueen sairaalapalveluiden kanssa. Valmiussuunnitelman keskeisenä tavoitteena on luoda pohja pelastuslaitoksen jatkuvuuden hallinnalle ja toimintakyvyn säilyttämiselle häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa kaikissa

turvallisuustilanteissa.

Pelastuslaitoksen organisaatiomuutoksesta johdettua aloitettiin valmiussuunnitelman osana oleva poikkeusolojen organisaation päivittäminen. Lisäksi organisaation sisäisten valmiustasojen suunnittelu ja yhteensovittaminen hyvinvointialueen kanssa aloitettiin loppuvuodesta 2023. Tarkoituksena on parantaa organisaation sisäistä varautumista sekä jatkuvuuden hallintaa ylläpitävissä ja poikkeuksellisissa tilanteissa.

Siviilivalmiuden palvelualue on yhteistyössä teknisen palvelualueen kanssa kehittänyt pelastuslaitoksen huoltovarmuutta ja jatkuvuuden hallintaa häiriötilanteita ja poikkeusoloja varten. Erilaisilla hankinnoilla on parannettu paloasemien häiriönsietokykyä muun muassa sähkökatkosten varalta. Hankintoihin ovat esimerkiksi kuuluneet uudet varavoimakoneet sekä UPS-laitteet.

Pelastuslaitoksella käynnistettiin myös ensimmäistä kertaa huoltovarmuussuunnitelman tekeminen, jonka tarkoituksena on ollut kehittää ja varmistaa organisaation huoltovarmuutta normaaliolojen häiriötilanteissa sekä poikkeusoloissa. Suunnitelman avulla kyetään kuvaamaan paremmin pelastuslaitoksen materiaalisien varautumisen tasoa sekä luomaan uusia kriteerejä ja vaatimuksia sekä tunnistamaan pelastuslaitokselle yleisesti kriittisiä materiaaleja.

Muuttunut maailma haastaa siviilivalmiutta

Tulevaisuus siviilivalmiuden näkökulmasta on haasteellinen. Syvän rauhan aika on takana ja elämme yhä kasvavassa epävarmuuden ajassa. Jopa pelastuslaitoksen turvallisuuteen on kohdistunut haasteita. Haasteet eivät kuitenkaan liity vain valtioiden välisiin konflikteihin tai meitä uhkaaviin vaikuttamisyrityksiin. Edessämme on näiden lisäksi ilmastonmuutoksen tuomat vaikeudet, kuten luonnon kantokyvyn mureminen. Pelastuslaitoksen tulee säilyttää toimintakykynsä myös tulevaisuudessa, jotta kykenemme tuottamaan palveluitamme hyvinvointialueelle, alueen kunnille ja kuntien asukkaille.

Teksti: Mikael Mattila, valmiuspäällikkö

Utveckling av beredskap och övergripande säkerhet i det förändrade säkerhetsläget

Bakom oss har vi det första året i välfärdsområdet, och det har för sin del orsakat nya utmaningar, men även ökat möjligheterna. Räddningsverket är nu en del av en större helhet, vilket för med sig nya dimensioner när det gäller beredskap och samarbetet i samband med detta. Vi har även hittills varit en nationellt aktiv aktör bland annat i räddningsverkens partnersätverk. Nu har vi som ny möjlighet välfärdsområdets samarbetsområde.

Vår säkerhetsmiljö har under de två senaste åren ändrats dramatiskt. Den spända säkerhetssituationen i Europa orsakade behovet att brådskande bedöma och uppdatera även räddningsverkets beredskapsplan samt verksamhetsmodellerna för säkerheten. Vi har varit tvungna att omvärdera planerna ur en ny synvinkel, och bland annat lärdomar om befolkningsskydd och beredskap från väpnade konflikter såsom kriget i Ukraina har beaktats. En egen dimension har Finlands Nato-medlemskap fört med sig år 2023, vilket i fortsättningen ger ett tillägg och eventuellt krav på aktörerna inom civil beredskap.

Utveckling av befolkningsskydd

Räddningsverket ansvarar i sin region för planer och åtgärder som gäller befolkningsskyddet. En central del av befolkningsskyddet vid undantagsförhållanden är förmågan att utföra förflyttning av befolkningen, det vill säga evakuering. Förnyelsen av verksamhetsmodellen för stora evakueringar påbörjades år 2023. Målet är att modernisera och samordna denna förmåga med välfärdsområdets aktörer och andra myndigheter. Räddningsverket och räddningsväsendet som

bransch är centrala aktörer i fältet för den nationella helhetssäkerheten. Förutom att förbygga och avvärja olyckor är bedömningen av hot och beredskap för dessa en del av räddningsverkets lagstadgade uppgifter. Serviceområdet för civil beredskap genomför och ansvarar bland annat för regional riskbedömning och hotbedömning för krigstid. Förutom detta producerar serviceområdet regelbundet lägesbilden för civil beredskap, med vilken man strävar efter att följa fenomen som påverkar räddningsverkets verksamhet och säkerheten.

Riskbedömningen och lägesbilden för civil beredskap

Uppdateringsarbetet med den regionala riskbedömningen påbörjades 2022. Den slutfördes och publicerades i mars 2023 och kan utnyttjas av alla aktörer. Egentliga Finlands räddningsverk och regionförvaltningsverket koordinerar tillsammans att riskbedömningen genomförs, men många andra myndigheter och samarbetsinstanser deltar i vida kretsar i det. Alla planerare i serviceområdet för civil beredskap deltar för sin del i att skriva riskbedömningen. I riskbedömningarna identifierades hot som eventuellt påverkar i regionen såsom extrema väderfenomen som klimatförändringen för med sig och instrumentaliserad invandring. Serviceområdet för civil beredskap har också deltagit i arbetet med räddningsverkets riskanalys.

Lägesbilden för civil beredskap som sammanställts regelbundet har etablerats som stödinstrument i organisationens beslutsfattande. Via lägesbilden har den ändrade säkerhetsmiljön

kunnat analyseras och bedömas ur räddningsverkets synvinkel. Detta har gett värdefull information till exempel om organisationens beredskap och ökat personalens kunskap om fenomen och händelser som även påverkar räddningsverket. Lägesbilden för civil beredskap och produktionen av den har även för sin del främjat det lokala myndighetssamarbetet och aktiverat informationsutbytet ännu mer mellan säkerhetsmyndigheter.

Uppdatering av beredskapsplanen och utveckling av försörjningsberedskapen

Utifrån ovan nämnda och på grund av förändringarna gällande välfärdsområdet påbörjades uppdateringen av räddningsverkets beredskapsplan i samarbete med räddningsverkets serviceområdet och välfärdsområdets sjukhustjänster. Det centrala målet med beredskapsplanen är att skapa en grund för kontroll av räddningsverkets kontinuitet och att handlingskraften bevaras i störningssituationer och undantagsförhållanden i alla säkerhetssituationer.

På grund av räddningsverkets organisationsförändring påbörjades arbetet med att uppdatera organisationen vid undantagsförhållanden, vilket är en del av beredskapsplanen. Dessutom påbörjades planeringen och samordningen av de interna beredskapsnivåerna i organisationen med välfärdsområdet i slutet av 2023. Syftet är att förbättra organisationens interna beredskap och kontrollen av kontinuitet vid överraskande och exceptionella situationer. Serviceområdet för civil beredskap har i samarbete med det tekniska serviceområdet utvecklat

räddningsverkets försörjningsberedskap och kontinuitetshantering för störningar och undantagsförhållanden. Med olika anskaffningar har brandstationernas motståndskraft förbättrats bland annat i händelse av elavbrott. I anskaffningarna har till exempel ingått nya reservkraftsaggregat och UPS-anordningar.

Räddningsverket påbörjade också för första gången att göra en plan för försörjningsberedskap vars syfte har varit att utveckla och garantera organisationens försörjningsberedskap vid störningar i normala förhållanden och vid undantagsförhållande. Med hjälp av planen kan nivån på räddningsverkets materiella beredskap bättre beskrivas samt nya kriterier och krav skapas samt material som är allmänt kritiska för räddningsverket identifieras.

Den förändrade världen utmanar civil beredskap

Framtiden är utmanande ur den civila beredskapens synvinkel. Fredens tid är över och vi lever i en tid då osäkerheten ännu ökar. Det har till och med riktats utmaningar till räddningsverkets säkerhet. Utmaningarna hänför sig ändå inte bara till konflikter mellan stater eller påverkansförsök som hotar oss. Utöver dessa har vi framför oss svårigheter som klimatförändringen för med sig såsom att naturens bärkraft faller sönder. Räddningsverket ska kunna bevara sin funktionsförmåga även i framtiden för att vi ska kunna producera våra tjänster för välfärdsområdet, regionens kommuner och kommunens invånare.

Text: Mikael Mattila, beredskapschef

Valvonnalla vaikuttamista – palotarkastuksia, paloriski-ilmoituksia, lausuntoja ja yleisötapahtumaturvallisuutta

Vuosi 2023 jäi kuluneen palvelutasopäätöskauden viimeiseksi toimintavuodeksi. Vuoden aikana laadittiin uutta palvelutasopäätöstä ja arvioitiin resurssitarpeita tuleville vuosille. Kulunut vuosi oli ensimmäinen vuoden 2023 alusta perustetulla Varsinais-Suomen hyvinvointialueella. Pelastuslaitoksen ja onnettomuuksien ehkäisyn toimintaan tämä muutos oli eritoten hallinnollinen. Henkilöstöhallinnon tehtäviä keskitettiin ja vastuuta henkilöstöasioiden toteuttamisesta annettiin aikaisempaa enemmän esimiesten tehtäväksi. Esimiehille kuului, aikaisemmasta poiketen, esimerkiksi rekrytointien alusta loppuun vieminen ja työsopimusten tekeminen.

Palotarkastustoiminnassa jatkettiin hyvän hallintotavan mukaista valvontatyötä, yleisötapahtumia järjestettiin maakunnan alueella normaaliin tapaan, riskiasukasilmoituksissa kirjattiin jälleen uusi ennätysmäärä ilmoituksia ja rakentamiseen liittyvä ohjaus- ja neuvontatoiminta oli vilkasta syksyyn asti. Pientalojen omapalotarkastustoimintaa toteutettiin viime vuosien tapaan.

Suunnitelmallista valvontatyötä

Palvelutasopäätös laadittiin ensimmäistä kertaa noudattaen tarkemmin valtakunnallisia yhtenäisiä linjauksia ja perustuen aikaisempaa enemmän pelastuslaitoksen laatimaan riskianalyyysiin. Palvelutasopäätöksen hallinnollinen käsittely ja kuleminen olivat aikaisempaan verrattuna selvästi

laaja-alaisempaa ja aikaa vievää. Tästä johtuen palvelutasopäätöksen oli oltava jo keväällä valmis. Palvelutasopäätöstä valmisteltaessa kartoitettiin onnettomuuksien ehkäisyn resurssitarpeet suhteessa tulevaan työmäärään. Resurssitarpeen lisäksi arvioitiin olevan noin viisi henkilötyövuotta tulevan palvelutasopäätöskauden aikana. Onnettomuusehkäisyydessä lisäresurssia tarvitaan valvontatyössä: palotarkastustoiminnassa ja riskiasukas-toiminnassa. Rakenteilla oleva uusi palotarkastusrekisteri/valvontaohjelma tulee myös vaatimaan resursseja käyttöönottoaiheessa, jonka arvioitiin osuvan palvelutasopäätöskauden loppupuolelle.

Palvelutasopäätöksen liitteenä oleva valvontasuunnitelma päivitettiin. Palvelutasopäätöksen taustalla vaikuttava pelastuslaitoksen laatima riskianalyysi heijastui myös valvontasuunnitelmaan, jossa huomioitiin paremmin riskianalyyseissä esiin tulleita asioita. Riskejä olivat muun muassa saariston riskit, kuten pitkät etäisyydet ja kesäasukkaat, ja toimintavalmiusajan ääri-ilmaildalla sijaitsevat valvontakohteet. Valvontasuunnitelman liitteenä olevaan valvontavälitaulukkoon ei tehty muutoksia, koska taulukkoa tullaan valtakunnallisesti uudelleen arvioimaan ja päivittämään.

Turvallisuusviestintäsuunnitelman toteutusvastuu siirtyi onnettomuuksien ehkäisyltä turvallisuusviestinnän palvelualueelle. Onnettomuuksien ehkäisyn palvelualue oli mukana toteuttamassa turvallisuusviestinnän suunnitelmaa.

Toiminnan maksullisuus

Onnettomuuksien ehkäisyn valvontatyöhön kuuluu työaikaa selvästi aikaisempaa enemmän. Valvontatoiminnassa on panostettu osaamiseen ja asiakkaan hallinnolliseen kuulemiseen. Käytännössä tämä tarkoittaa laadukkaampaa palotarkastuspöytäkirjaa (kuulemispöytäkirja) ja päätöspöytäkirjaa sekä jälkivalvontaa. Maksutaulukkoa päivitettiin näiden perusteiden myötä sellaiseksi, jossa perusvalvontamaksuun sisältyy kohteessa tehtävää valvontatyötä yhden tunnin verran ja kaksi tuntia tarkastuksen varaamiseen, ajomatkoihin, pöytäkirjan kirjoittamiseen ja asiakirjavalvonnalla suoritettavaan jälkivalvontaan. Jos palotarkastus kestää enemmän kuin yhden tunnin, veloitetaan seuraavat tunnintuntiveloituksena. Tuntiveloituksen hintaa tai kemikaalivalvonnan maksuja ei muutettu. Asuinrakennuksille, joilla on pelastussuunnitelma-velvoite (ei pientalot), asetettiin valvontamaksu.

Henkilöstömuutoksia ja koulutukseen panostamista

Henkilöstöhallinnon näkökulmasta kulunut vuosi oli varsin vaiherikas ja vuoden aikana tapahtui paljon henkilöstömuutoksia. Kevään ja kesän aikana valvontahenkilöstöstä lähti muihin tehtäviin yhteensä neljä henkilöä ja lähtevien tilalle myös rekrytoitiin uusia henkilöitä. Keväällä palkattiin

kaksi uutta palotarkastajaa ja syksyllä toiset kaksi palotarkastajaa vakituisiin palotarkastajan virkoihin. Keväällä rekrytoitiin uudestaan myös johtava palotarkastajan virka, jonka tehtäviin kuuluu turvallisuusviestinnän ja -koulutusten koordinointi onnettomuuksien ehkäisyn yksikössä ja esimiehenä toimiminen osalle palotarkastajia. Kesäaikana onnettomuuksien ehkäisyn palvelualueella työskenteli yhteensä neljä kesätyöntekijää.

Vuoden 2023 alusta palotarkastajien esimiesasetelmaa muutettiin siten, että toinen johtava palotarkastaja on itäisen alueen palotarkastajien esimies ja toinen läntisen alueen ja Turun palotarkastajien esimies. Tehtävänkuivissa on myös eroavaisuuksia. Toisen johtavan palotarkastajan maakunnallinen tehtävä on valvontatyön suunnittelu ja ohjaus, toisen turvallisuusviestinnän ja -koulutusten koordinointi. Muutos astui voimaan vuoden alusta. Tämän lisäksi valvontatyön seuranta tuki valvonnan suunnittelija. Muutosten avulla saatiin enemmän henkilötyövuosia lähiesimiestoimintaan, toiminnan suunnitteluun, seurantaan, tukemiseen ja kouluttamiseen. Onnettomuuksien ehkäisyn palvelualue järjesti selvästi aikaisempaa enemmän sisäistä koulutusta jo kevästä, mutta varsinkin syksystä alkaen koulutuksen määrä henkilöstölle kasvoi. Kahden viikon välein järjestettävät koulutustapahtumat jatkuvat myös vuonna 2024.

Omapalotarkastuksia ja paloriski-ilmoituksia

Pientaloille suunnattua omapalotarkastustoimintaa toteutettiin vajaan 9 000 valvottavan kohteen osalta. Valvottavia kohteita oli eniten Salossa, Turussa, Raisiossa, Uudessakaupungissa, Loimaalla ja vähiten Pöytyällä. Valvottavista kohteista 86 % palautti pientalon itsearviointilomakkeen vuoden loppuun mennessä. Palautuneiden itsearviointilomakkeiden määrä on prosentuaalisesti samaa luokkaa kuin aiempina vuosina. Itsearviointilomake palautetaan yhä edelleen mieluummin postitse (2/3) kuin sähköisesti (1/3).

Paloriskiasukkaaksi kutsutaan henkilöä, joka omalla toiminnallaan aiheuttaa tai voi aiheuttaa palo- tai onnettomuusvaaraa itselleen ja ympäristölleen. Pelastuslaitos saa palo- tai onnettomusriski-ilmoituksia muilta viranomaisilta, toimijoilta ja yksityishenkilöiltä. Paloriski-ilmoitusten määrä on noussut jokaisena vuotena toiminnan alusta lähtien. Vuonna 2023 ilmoitusmäärän nousu oli maltillinen, muutama kymmenen ilmoitusta enemmän edellisvuoteen verrattuna ilmoitusmäärän noustessa 535 ilmoitukseen. Paloriski-ilmoitusten ja tarkastusten henkilötyövuosimäärä laski pelastuslaitokselta muihin tehtäviin siirtyvien henkilöiden myötä. Toimintaa jouduttiin keskittämään jäljelle jääneille riski-ilmoitusten käsittelijöille ja keventämään heidän muuta työtä.

Yleisötapahtumaturvallisuutta moniviranomaisyhteistyönä

Pelastuslaitos tekee merkittävää viranomaisyhteistyötä poliisin, hyvinvointialueen ja aluehallintoviranomaisen kanssa yleisötapahtumien turvallisuuden takaamiseksi. Lisäksi pelastuslaitoksella on paljon yhteistyötä alueen suurten kaupunkien kanssa muun muassa tapahtumaturvallisuusinfojen muodossa. Yleisötapahtumissa ihmisiä kokoontuu pienelle alueelle isoja määriä ja tilaisuuksissa käytetään nykyään yhä enemmän erilaisia erikoistehosteita. Yleisötapahtumissa korostuvatkin ennakoitu turvallisuussuunnittelu ja turvallisuuskäytänteet. Varsinais-Suomen pelastuslaitos on vahvasti mukana kehittämässä tapahtumaturvallisuutta valtakunnallisesti. Pelastuslaitos kehittää myös jatkuvasti alueen tapahtumaturvallisuutta yhdessä niin viranomaisten kuin tapahtumajärjestäjienkin kanssa.

Yleisötapahtumien määrä näyttää jatkavan nousuaan ja tapahtumat myös muuttuvat yhä monipuolisemmiksi. Tapahtumien erilaisuus alueella tuo haasteita pelastuslaitokselle, mutta onnistuimme palvelemaan asiakkaita hyvin ja ottamaan huomioon erilaisten tapahtumien turvallisuusnäkökulmat. Pelastuslaitoksella yleisötapahtumiin kirjattiin noin 1 000 merkintää, jotka koostuivat muun muassa tapahtumien pelastussuunnitelmista, ilotulitusnäytöksistä, tilapäismajoituksista, tuliesityksistä ja erilaisista lausunnoista.

Rakentaminen hiipui loppuvuonna – lausunnot tärkeitä rakennusvaiheen paloturvallisuuden huomioidessa

Pelastuslaitos antaa kaupunkien ja kuntien rakennusvalvontaviranomaiselle, heidän pyytäessään, rakentamiseen liittyvistä suunnitelmista paloturvallisuuslausuntoja. Rakennusvalvonnoille tehtävää neuvontaa ja lausuntotyötä pelastuslaitoksella päätyökseen tekee kolme henkilöä. Kaupunkien ja kuntien rakennusvalvonnoille annettiin hieman yli 500 lausuntoa, kun edellisvuotena määrä oli yli 600. Lausuntojen määrän lasku ennakoii rakentamisen hiipumista ja varsinkin syksyllä pelastuslaitos huomasi lausuntomäärien pudonneen aiemmasta. Pelastuslaitoksen lausuntotyöllä voidaan merkittävästi vaikuttaa paloturvallisuuteen ennalta. Lausunnoissa saadaan huomioitua palo- ja pelastusturvallisuuteen sekä pelastuslaitoksen toimintaedellytyksiin liittyviä asioita jo rakennusvaiheessa.

Takana muutosten vuosi

Vuosi 2023 oli pelastuslaitoksen historiassa muutosten vuosi. Hyvinvointialueelle siirtyminen näkyi erityisesti henkilöstöasioiden hoitamisessa ja valvontatoiminnassa hallinnollisten asioiden ja laadun parantumisessa, lisäksi esimiessuhteissa tapahtui muutoksia myös palotarkastustoimintaa tekeville henkilöillä. Suurimmat muutokset on todennäköisesti koettu vuoden 2023 aikana ja vuoteen 2024 päästään siirtymään levollisiin mielin. Mikäli palvelutasopäätösvalmisteluissa todetut henkilöstötarpeet toteutuvat, saadaan onnettomuuksien ehkäisyn palvelualueelle jo vuonna 2024 lisää henkilöitä tekemään tärkeitä valvonnan tehtäviä. Tästä on hyvä jatkaa vuodelle 2024.

Teksti: Petri Tassila, riskienhallintapäällikkö

Påverkan genom tillsyn – brandsyner, anmälningar om brandrisk, utlåtanden och säkerhet vid publikevenemang

År 2023 blev det sista verksamhetsåret för den gångna servicenivåbeslutsperioden. Under året utarbetades ett nytt servicenivåbeslut och resursbehoven bedömdes för kommande år. Det gångna året var det första i Egentliga Finlands välfärdsområde som inledde verksamheten i början av 2023. För räddningsverket och för verksamheten att förhindra olyckor var denna förändring i synnerhet administrativ. Personalförvaltningens uppgifter centraliserades och ansvaret att ta hand om personalärenden gavs mer än tidigare till chefer. I motsats till tidigare hörde till exempel rekryteringar från början till slut och att upprätta anställningsavtal till chefen.

I brandsyner fortsattes tillsynsarbetet enligt god förvaltningssed, publikevenemang arrangerades i landskapet på normalt sätt, i anmälningar om riskboende dokumenterades åter igen ett rekordstort antal anmälningar, och informations- och rådgivningsverksamheten vid byggande var livligt ända till hösten. Den egna brandsyner i småhus genomfördes som tidigare år.

Planmässigt tillsynsarbete

Servicenivåbeslutet utarbetades för första gången med noggrannare iakttagande till de nationella gemensamma linjedragningarna och baserat mer än tidigare på riskanalys som utarbetades av räddningsverket. Den administrativa hanteringen och hörandet av servicenivåbeslutet var i jämförelse med tidigare tydligt mer omfattande och tidskrävande. På grund av detta måste servicenivåbeslutet vara färdigt redan under våren. När servicenivåbeslutet utarbetades kartlades resursbehoven för att förebygga olyckor i förhållande till den framtida arbetsmängden. Ökningen av resursbehovet bedömdes vara cirka fem årsverken under det kommande servicenivåbeslutets period. I det olycksförebyggande arbetet behövs tilläggsresurser i tillsynsarbetet: i brandsynsarbete och riskboendeverksamhet Dessutom kommer det nya brandsynsregistret/ tillsynsprogrammet som är under uppbyggnad att kräva resurser när det tas i bruk, vilket bedömdes infalla i slutet av servicenivåbeslutets period.

Tillsynsplanen som finns om bilaga till servicenivåbeslutet uppdaterades. Riskanalysen som utarbetades av räddningsverket och som ligger till grund för servicenivåbeslutet, avspeglar sig också i uppdateringen av tillsynsplanen De frågor som togs upp i riskanalysen beaktades bättre i tillsynsplanen. Risker är bland annat risker i skärgården såsom långa avstånd och sommargäster samt tillsynsobjekt som ligger vid aktionsberedskapstidens yttersta gräns. Inga ändringar gjordes i tabellen över tillsynsintervallen som finns bifogad till tillsynsplanen, för tabellen kommer senare att nationellt bedömas på nytt och uppdateras.

Ansvaret för genomförandet av säkerhetskommunikationsplanen överförs från förebyggande av olyckor till serviceområdet för säkerhetskom-

munikation. Serviceområdet för förebyggande av olyckor var med och utarbetade planen för säkerhetskommunikation.

Avgiftsbelagd verksamhet

Tillsynsarbetet för förebyggande av olyckor tar betydligt mer arbetstid än tidigare. I tillsynsverksamheten har det satsats på kompetens och på att höra kunden administrativt. I praktiken innebär detta brandsynsprotokoll (hörandeprotokoll) och beslutsprotokoll samt eftertillsyn av högre kvalitet. Avgiftstabellen uppdaterades utifrån grunderna så att i avgiften för grundtillsyn ingår tillsynsarbetet som utförs på objektet med en timme och två timmar för reservering av brandsyn, körsträckor, skriva protokoll och för eftertillsyn som utförs med dokumentövervakning. Om brandsyner tar mer än en timme, debiteras följande timmar som timdebitering. Priset för timdebiteringen eller avgiften för kemikalietillsynen har inte ändrats. En tillsynsavgift påfördes för bostadshus (inte småhus) som är förpliktigade att upprätta räddningsplan

Personalförändringar och satsning på utbildning

Ur personalförvaltningens synvinkel var det gångna året mycket händelserikt och det skedde mycket personalförändringar under året. Under våren och sommaren började fyra personer ur

tillsynspersonalen i andra uppgifter och nya personer rekryterades för att ersätta dessa. På våren anställdes två nya brandinspektörer och på hösten två till brandinspektörer till fasta tjänster som brandinspektör. Under våren rekryterades på nytt även en ledande brandinspektör vars uppgifter omfattar koordinering av säkerhetskommunikation och -utbildning i enheten för förebyggande av olyckor och att verka som chef för en del brandinspektörer. Under sommaren arbetade totalt fyra sommarjobbare i serviceområdet för förebyggande av olyckor.

Från början av 2023 ändrades chefsuppsättningen för brandinspektörer så att den ena ledande brandinspektören är chef för brandinspektörer i östra området och den andra chefen för brandinspektörer i västra området och Åbo. Det finns också skillnader i uppgiftsbeskrivningarna. Landskapsuppgiften för den ena ledande brandinspektören är planering och vägledning av tillsynsarbete, den andras koordinering av säkerhetskommunikation och -utbildning. Ändringen trädde i kraft i början av året. Utöver detta stödde planeraren av tillsyner uppföljningen av tillsynsarbetet. Med hjälp av ändringarna fick vi mer årsverken för chefsverksamheten, verksamhetsplaneringen, uppföljningen, stödet och utbildningen. Serviceområdet för förebyggande av olyckor ordnade betydligt mer intern utbildning än tidigare redan under våren, men mängden utbildningar för personalen ökade i synnerhet från och med hösten. Utbildningsevenemangen som

arrangeras med två veckors mellanrum fortsätter också under 2024.

Egna brandsyner och anmälningar om brandrisk

Verksamheten med egna brandsyner som riktas till småhus genomfördes för knappt 9 000 objekt med tillsyn. Objekten med tillsyn fanns mest i Salo, Åbo, Reso, Nystad, Loimaa och minst i Pöytyä. Av objekten med tillsyn lämnade 86 procent av småhusen in självbedömningsblanketten till slutet av året. Antalet returnerade självbedömningsblanketter är procentuellt i samma klass som tidigare år. Självbedömningsblanketten returneras hellre per post (2/3) än elektroniskt (1/3).

Brandriskboende kallas en person som med sitt agerande orsakar eller kan orsaka brand- eller olycksfara för en själv eller omgivningen. Räddningsverket får anmälningar om brand- eller olycksrisk från andra myndigheter, aktörer och privatpersoner. Antalet anmälningar om brandrisk har ökat under varje år från verksamhetens början. År 2023 var ökningen av antalet anmälningar måttlig, några tiotal anmälningar mer i jämförelse med föregående år då antalet anmälningar steg till 535 anmälningar. Antalet årsverken för anmälningar om brandrisk och brandsyner sjönk på räddningsverket i och med personerna som övergick till andra uppgifter. Verksamheten måste koncentre-

ras till hanterarna av riskanmälningar som var kvar och lätta deras övriga arbete.

Säkerheten vid publikevenemang som samverkan mellan myndigheter

Räddningsverket gör betydande myndighets-samarbete med polisen, välfärdsområdet och regionförvaltningsmyndigheten för att garantera säkerheten vid publikevenemang. Dessutom har räddningsverket mycket samarbete med de stora städerna i regionen bland annat i form av information om säkerhet vid evenemang. Vid publikevenemang samlas stora mängder folk på ett litet område och på evenemangen används nuförtiden allt mer olika specialeffekter. På publikevenemang betonas också förutsedd säkerhetsplanering och säkerhetspraxis. Egentliga Finlands räddningsverk är starkt med i att utveckla säkerheten vid evenemang nationellt. Räddningsverket utvecklar också kontinuerligt säkerheten vid evenemang i regionen tillsammans med såväl myndigheter som evenemangsarrangörer.

Antalet publikevenemang tycks fortsätta öka och evenemangen blir också allt mer mångsidigare. Skillnaderna i evenemangen i regionen för med sig utmaningar för räddningsverket, men vi lyckades betjäna kunderna väl och ta hänsyn till säkerhetssynvinkeln för olika evenemang. Hos

räddningsverket dokumenterades cirka 1 000 markeringar vid publikevenemang, dessa bestod bland annat av räddningsplaner för evenemang, fyrverkeriuppvisningar, provisoriska inkvarteringar, eldföreställningar och olika utlåtanden.

I slutet av året avtog byggandet – utlåtanden viktiga vid beaktande av brandsäkerheten i byggskedet

Räddningsverket lämnar på begäran brandsäkerhetsutlåtanden på planer gällande byggen till byggnadstillsynsmyndigheten i städer och kommuner. På räddningsverket gör tre personer som huvudsakligt arbete rådgivning- och utlåtandearbete för byggnadstillsynen. Till byggnadstillsynen i städer och kommuner lämnades dryg 500 utlåtanden, när antalet föregående år var över 600. Nedgången i antalet utlåtanden förutsåg att byggandet minskar och i synnerhet under hösten märkte räddningsverket att antalet utlåtanden sjunkit från tidigare. Genom räddningsverkets arbete med utlåtanden kan man påverka brandsäkerheten betydligt på förhand. I utlåtandena kan frågor som gäller brand- och räddningssäkerheten och räddningstjänstens verksamhetsförutsättning beaktas redan i byggskedet.

Fjolåret var ett förändringarnas år

År 2023 var förändringarnas år i räddningsverkets historia. Övergången till välfärdsområdet syntes i synnerhet i hanteringen av personalfrågor och i tillsynsverksamheten i administrativa ärenden och i förbättrad kvalitet, dessutom skedde det också förändringar i chefsförhållanden för personer som utför brandinspektionsverksamhet. De största förändringarna har troligen upplevts under 2023 och vi får gå över till 2024 med ro. Om de personalbehov som konstaterats i beredningen av servicenivåbeslutet genomförs, får vi redan 2024 fler personer att utföra viktiga uppgifter inom tillsynen i serviceområdet för förebyggande av olyckor. Det bådär gott för år 2024.

Text: Petri Tassila, riskhanteringschef

Palontutkinnan katsaus vuoteen 2023

Pelastuslaitoksen tehtävänä on suorittaa palontutkinta alueellaan. Tutkinnan kattavuus on käytännössä jaettu kolmeen tasoon, joista ykköstaso on tutkinnan minimitaso. Tämä tarkoittaa vähimmillään pelastusviranomaisen arviota tulipalon syystä. Palontutkinnan kakkostasolla selvitetään tarvittavassa laajuudessa palon syttymiseen ja leviämiseen vaikuttaneet tekijät, palosta aiheutuneet vahingot ja vahinkojen laajuuteen vaikuttaneet tekijät sekä pelastustoiminnan kulku. Kakkostason tutkinnan vaatimusten vuoksi pelastuslaitoksella on erikseen nimetty palontutkintaryhmä, johon vuonna 2023 kuului 12 henkilöä. Palontutkinnan kolmostasolla tutkitaan seurauksiltaan erityisen vakavat ja huomattavia tutkintaresursseja vaativat palot. Pelastuslaitoksen kolmostasolla on kaksi nimettyä palontutkijaa.

Vuosi 2023 oli palontutkinnan kannalta varsin tavanomainen ja palontutkinnan painopiste oli omaisuusvahinkopaloissa. Varsinais-Suomen pelastuslaitoksen palontutkintaryhmä tutki vuoden 2023 aikana yhteensä 44 paloa

Tutkintasyyt/määrät, 2023 (osassa tutkituista paloista useampi syy tutkia)

Vakavat henkilövahingot	7
Omaisuusvahingot	27
Muu syy	10

Vakavia henkilövahinkoja aiheuttaneita paloja tutkittiin yhteensä seitsemän kappaletta. Tulipaloissa menehtyi yhteensä neljä henkilöä, joista kaikki olivat miehiä. Kolmessa kuolinpalossa henkilö oli ollut palon syttymishetkellä yksin asunnossaan.

Vakavia loukkaantumisia tapahtui kahdessa palossa. Lisäksi 53 henkilöä loukkaantui tulipaloissa lievästi.

Tulipaloissa menehtyneet

Kunta	Ikä / sukupuoli	onnettomuustyyppi/ rakennus
Loimaa	73/M	rakennuspallo / OKT
Raisio	76/M	rakennuspallovaara / OKT
Salo	60/M	rakennuspallo / OKT
Turku	73/M	rakennuspallo / KT

Suurimmat omaisuusvahingot syntyivät ison omakotitalon syyskuisessa palossa Kaarinassa. Aluehallintovirastojen julkaisemissa asiantuntija-arvioissa käytetyn suuronnettomuuslistauksen mukaisen 500 000 euron vahingot ylittyivät myös ison lämpökeskusrakennuksen palossa maaliskuussa Pöytyällä, suojeltavan rakennuksen palossa Turussa huhtikuussa, rivitalopalossa Salossa sekä teollisuuskiinteistön palossa Ruskolla toukokuussa.

Kesäajalle tyypillisiä terassilta syttyneitä ja rakennukseen levinneitä paloja syttyi sulan maan aikaan useita eri puolilla maakuntaa. Näille yhteisenä nimittäjänä voi mainita huolimattomuuden tupakointipaikoilla, ulkogrillauksessa sekä ongelmat erilaisten kuumien tuhkamateriaalien käsittelyssä. Tulisijasta poistettu tuhka voi nimittäin säilyttää syyttävän ominaisuutensa vielä kolme tai neljäkin päivää varsinaisen polttamisen jälkeen.

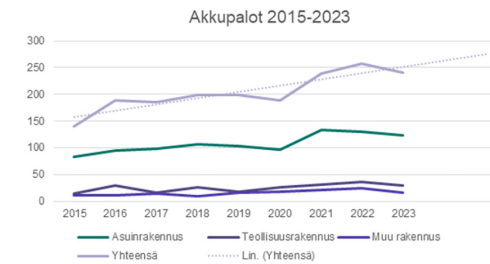
Syyskuussa syttyi palamaan useita autiotaloja muutaman päivän sisällä eri puolilla maakuntaa. Palot olivat maantieteellisesti varsin etäällä toisistaan, mutta niiden osuminen lyhyelle ajaksolle herätti viranomaisten huomion. Paloja selviteltiin yhteistyössä poliisin kanssa. Tutkinta on näiden osalta kesken.

Alkupalvesta käynnistynyt kylmä jakso aiheutti useita lämmityksestä johtuneita paloja reilun viikon aikana. Tulisijojen heikko kunto, liika lämmitäminen tai puutteelliset suojaetäisyydet olivat tyypillisiä syitä useiden tulisijoista lähteneiden palojen taustalla. Erilaiset lämpökattiloiden hormiasennukset työllistivät myös pelastuslaitosta aiempien vuosien tapaan. Tyypillistä tällaisille paloille on poikkeamat asennusohjeista ja/tai -materiaaleista. Aivan liian usein myös pitkä vaaka-suuntainen läpivienti kattilan tasolla on syttäneen seinärakenteen taustalla.

Hankintahinnoiltaan edulliset puhallinlämmittimet aiheuttivat myös tehtäviä pelastuslaitokselle. Erään seinäpuhallinlämmittimen osalta käynnistettiin laajempi palontutkinta yhdessä vakuutusyhtiön kanssa, koska laite syttyi palamaan kesken käytön lapsiperheen ollessa kotona. Tässä tapauksessa tilanne oli läheltä piti -tilanne, mutta tapauksessa oli mahdollisuus isoon ja kohalokkaaseenkin vahinkoon. Tapauksesta tehtiin ilmoitus Turvallisuus- ja kemikaalivirastoon ja tutkinnan perusteella palovaaralliseksi tuotteeksi todettu laite vedettiin markkinoilta.

Polkupyörän akkupalo vuoden loppupuolella Turussa herätti median kiinnostuksen keski suurten, ladattavien kulkuvälineiden latausturvallisuuteen ja -paikkoihin. Pelastuslaitos tekikin loppuvuodesta turvallisuusviestinnällistä yhteistyötä

median kanssa kyseisestä aiheesta. Ladattavat laitteet ovat kasvava ilmiö kotitalouksissa ja muodostavat merkittävän paloriskin etenkin väärin käytettyinä. Turvallinen lataaminen tarvitsee selvästi nykyistä parempaa vaarojen tunnistamista, mutta myös varautumista ongelmatilanteisiin. Taloyhtiöt sekä kiinteistö- ja isännöintiala ovat ottaneet toistaiseksi melko kielteisen kannan esimerkiksi sähköpolkupyörien lataamiseen pyörävarastoissa ja siten osoittaneet niiden latauspaikaksi asunnot, joissa on fyysinen valvonta tai vähintäänkin palovaroin asennettuna. Tällainen suuntaus on monessa mielessä ongelmallinen ja aihe edellyttääkin nykyistä parempaa ja suunnitelmallisempaa ohjeistusta sekä latauspaikkojen ja -järjestelmien kehittämistä.

Pelastusviranomaisella on ilmoitusvelvollisuus poliisille, mikäli tulipalon tutkinnassa ilmenee seikkoja tahallisuudesta tai tuottamuksellisuudesta. Ilmoitusvelvollisuus syntyy myös tilanteessa, jossa palon syttymissyystä ei voida pelastustoiminnan johtajan toimesta jostain syystä arvioida. Varsinais-Suomessa ilmoitusvelvollisuuden täyttäviä paloja oli vuonna 2023 yhteensä 665 kappaletta. Näistä tehtiin poliisille 437 ilmoitusta.

Ilmoitusvelvollisuuden toteutuminen poliisille (Pelastuslaki 379 / 2011 §41)				
Arvio tulipalon tahallisuudesta				
Ilmoitus tehty	Kyllä	Ei	Yhteensä	Toteutuma %
Tahallinen	144	37	181	80
Tuottamuksellinen	246	72	318	77
Ei voida arvioida	47	107	154	31
Yhteensä	437	216	653	67

Pelastuslaitoksen palontutkinnan harjoituskontti kalustettiin ja poltettiin keväällä 2023. Tämän lisäksi toteutettiin palojälkien tunnistamisrasti. Vuoden 2023 aikana tilassa järjestettiin koulutuspäivät muun muassa Suomen Palontutkijat ry:lle, Helsingin pelastuslaitokselle, Länsi-Uudenmaan pelastuslaitokselle sekä Itä-Uudenmaan pelastuslaitokselle. Länsi-Suomen Pelastusalan Liiton järjestämä ryhmänjohtajakurssi pääsi myös harjoittelemaan tiloissa. Vuonna 2022 toteutetun digitaalisen oppimisympäristön kehittämistyötä jatkettiin ja materiaalia hyödynnetään jatkossa myös Poliisiammattikorkeakoulun oppimisympäristössä.

Pelastuslaitosten valtakunnallinen teematutkinta kohdistuu vuosina 2023–2024 rakennusten yläpohjissa syttyneisiin tai niihin levinneisiin paloihin. Teematutkinnan päähuomio on rivi- ja luhtitaloissa, mutta tutkintaa tehdään myös muiden rakennustyyppien ontelopalojen osalta. Teematutkinnan loppuraportin on määrä valmistua vuoden 2024 lopulla. Varsinais-Suomen pelastuslaitos vastaa teeman toteutuksesta.

Teksti: Pasi Paloluoma, palopäällikkö

Brandutredningens översikt över år 2023

Räddningsverkets uppgift är att utföra brandutredning i sin region. Utredningens omfattning är i praktiken uppdelad på tre nivåer där nivå 1 är utredningens miniminivå. Detta innebär minst räddningsmyndighetens bedömning av orsaken till branden. På brandutredningens nivå 2 utreds i behövlig omfattning de faktorer som påverkat antändningen och spridningen av branden, skador som branden orsakat och faktorer som påverkat skadornas omfattning samt räddningsverksamhetens förlopp. På grund av utredningskraven på nivå 2 har räddningsverket en separat utnämnd brandutredningsgrupp där det ingick 12 personer 2023. I brandutredningens nivå 3 undersöks bränder som till följderna är särskilt allvarliga och som kräver betydande utredningsresurser. På räddningsverkets nivå 3 finns två utnämnda brandutredare.

År 2023 var ur brandutredningens synvinkel ganska vanligt och brandutredningens tyngdpunkt låg på bränder med egendomsskada. Brandutredningsgruppen vid Egentliga Finlands räddningsverk utredde totalt 44 bränder under 2023.

Utredningsorsak/antal 2023

(i en del av de utredda bränderna var det flera orsaker att utreda)

Allvarliga personskador	7
Egendomsskador	27
Annan orsak	10

Totalt utreddes sju stycken bränder som orsakade allvarliga personskador. Totalt fyra personer omkom i bränderna, alla var män. I tre dödsbränder hade personen varit ensam i bostaden i antändningsögonblicket. Allvarliga personskador

skedde i två bränder. Dessutom skadades 53 personer lindrigt i bränderna.

Omkomna i bränder, år 2023

Datum	Kommun	Ålder/kön	olyckstyp/byggnad
7.1.2023	Loimaa	73/M	byggnadsbrand/EGNAHEM
19.1.2023	Reso	76/M	byggnadsbrand/EGNAHEM
4.11.2023	Salo	60/M	byggnadsbrand/EGNAHEM
18.11.2023	Åbo	73/M	byggnadsbrand/EGNAHEM

De största egendomsskadorna uppstod i en brand i ett stort egendomsbostadshus i S:t Karins i september. Skador på 500 000 euro enligt den lista på storoilyckor som används i expertbedömningar som publicerats av regionförvaltningsverken överskreds också i en brand i en stor värmecentralbyggnad i Pöytyä i mars, i en brand i en skyddad byggnad i Åbo i april, i en radhusbrand i Salo och i en brand i en industrifastighet i Rusko i maj.

På olika håll i landskapet antändes flera bränder som startade på terrassen och spred sig till byggnaden, och dessa är typiska under sommaren när marken inte är frusen. Den gemensamma nämnaren för dessa är slarv vid rökning, utomhusgrillning och problem vid hanteringen av olika heta material med aska. Aska som tas bort från en eldstad kan nämligen behålla sina brandegenskaper ännu tre till fyra dagar efter själva eldningen.

I september började flera ödehus brinna med några dagars mellanrum på olika håll i landskapet. Bränderna var geografiskt sett tämligen långt ifrån varandra, men eftersom de inträffade under en kort tidsperiod väckte de myndigheternas intresse. Bränderna utreddes i samarbete med polisen. Utredningens gällande dessa är inte färdig.

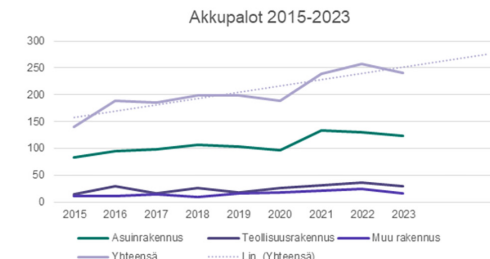
I början av vintern började en kall period som orsakade flera bränder på grund av uppvärmning under drygt en vecka. Eldstäder i dåligt skick, för hög uppvärmning eller bristfälliga skyddsavstånd var ofta vanliga orsaker till bränder som börjar i eldstäder. Olika monteringar av rökkanaler för värmepannor sysselsätter också räddningsverket liksom tidigare år. Typiskt för dessa bränder är avvikelser från monteringsanvisningarna och/eller -materialen. Alldeles för ofta är bakgrunden till att väggkonstruktionen antänds en lång vågrät genomföring på pannans nivå.

Värmefläktar som är förmånliga till anskaffningspris orsakar också uppdrag för räddningsverket. För en väggvärmefläkt inleddes också en mer omfattande brandutredning tillsammans med försäkringsbolaget, för anordningen började brinna när den användes och barnfamiljen var hemma. I detta fall var situationen ett tillbud, men vid tillfället fanns det förutsättningar för en stor och också en ödesdiger skada. En anmälan om situationen gjordes till Säkerhets- och kemikalieverket och på basis av utredningen drogs produkten, som konstaterades vara brandfarlig, bort från marknaden.

En brand i ett cykelbatteri i Åbo i slutet av året väckte medias intresse för laddningssäkerhet och -platser för medelstora, laddningsbara fortskaffningsmedel. Räddningsverket samarbetade också i slutet av året med media om säkerhetskommunikation om ämnet i fråga. Laddningsbara anordningar är ett fenomen som ökar i privat-hushåll och bildar en betydande brandrisk framför allt om de används fel. En säker laddning kräver tydligt bättre identifiering av faror än det nuvarande, men även beredskap för problemsituatio-

ner. Bostadsbolag och fastighets- och disponerbranschen har hittills haft en relativt negativ ställning till exempel till laddning av elcyklar i cykelförråd och därmed anvisat att bostäderna är laddningsplatser, där det finns fysisk övervakning eller åtminstone installerad brandvarnare. En sådan tendens är i många bemärkelser problematisk och ämnet förutsätter bättre och mer planerade anvisningar än de nuvarande samt utveckling av laddningsplatser och -system.

Batteri- och laddarbränder med fritextsökning åren 2015–2023

Räddningsmyndigheten har anmälningsskyldighet till polisen om det i en brandutredning framkommer fakta om uppsåtlighet eller oaktsamhet. Anmälningsskyldighet uppstår i situationer där orsaken till eldsvådan av någon orsak inte kan bedömas av räddningsverksamhetens ledare. I egentliga Finland var det totalt 665 bränder som uppfyllde anmälningsskyldigheten år 2023. Av dess gjordes 437 anmälningar till polisen.

Fullgörande av anmälningsskyldigheten till polisen (Räddningslagen 379/2011 § 41)				
Bedömning av uppsåtlighet				
Anmälan gjord	Ja	Nej	Totalt	Utfall %
Avsiktlig	144	37	181	80
Oaktsamhet	246	72	318	77
Kan inte bedömas	47	107	154	31
Totalt	437	216	653	67

Räddningstjänstens övningscontainer för brandutredning inreddes och brändes våren 2023. Utöver detta utfördes identifieringskontroll av spår i branden. Under 2023 ordnades utbildningsdagar i utrymmet bland annat för Suomen palontutkijat ry, Helsingfors räddningsverk, Västra Nylands räddningsverk och Östra Nylands räddningsverk. Gruppledarkursen som Länsi-Suomen Pelastusalan Liiton arrangerar fick också öva i utrymmena. Utvecklingsarbete av den digitala lärandemiljön som genomfördes 2022 fortsattes och materialet utnyttjas i fortsättningen även i Polisyrkeshögskolans lärandemiljö.

Räddningsverkens nationella temautredning riktas under åren 2023 till 2024 till bränder som börjar i byggnaders vindsbjälklag eller som spridit sig dit. Huvudfokus i temautredningen ligger på rad- och loftgångshus, men utredning görs även för hållrumsbränder i andra byggnadstyper. Slutrapporten för temautredningen beräknas vara klar i slutet av 2024. Egentliga Finlands räddningsverk ansvarar för att temat genomförs.

Text: Pasi Paloluoma, brandchef

Hälytystehtäviä, muutosvalmistelua ja sopimuspalokuntasopimusten uudistustyötä

Pelastustoiminnan päivittäisen toimintavalmiuden ja hälytystehtävien lisäksi pelastustoiminnan palvelualueella näkyi erityisesti vuonna 2023 Varhan aloittaminen, pelastustoimen palvelutasopäätöksen valmistelu, organisaatiomuutoksen valmistelu sekä sopimuspalokuntien sopimusten avaaminen.

Tehtävämäärät erityisesti maasto- ja metsäpalojen osalta kasvussa

Vuonna 2023 Varsinais-Suomessa oli 8 245 pelastustoiminnan tehtävää, mikä oli 480 tehtävää enemmän kuin vuonna 2022. Tehtävämäärän nousu selittyi pääasiassa elo- ja lokakuun syysmyrskyillä, sillä vahingontorjuntatehtäviä oli noin 500 kappaletta keskimääräistä enemmän. Kuiva ja lämmin alkukesä nosti myös maasto- ja metsäpalojen määrään 362 tehtävään ollen noin 57 % korkeampi muutaman edellisen vuoden keskiarvoon nähden. Mikäli sääolosuhteet olisivat jatkuneet loppukesän samanlaisena, olisi todennäköisesti maastopalojen määrässä ja laajuudessa tehty ennätyksiä Varsinais-Suomessa.

Toimintavalmiusajat parantuivat keskimäärin kokonaisuudessaan Varsinais-Suomen alueella. Ensimmäisen pelastustoiminnan yksikön toimintavalmiusaika oli koko alueella 7 minuuttia ja 10 sekuntia. I-riskiluokan ruuduissa, joita on pääasiassa Turun keskusta-alueella ja suuremmissa

lähiöissä sekä Raision, Naantalın, Kaarinan, Salon, Loimaan ja Uudenkaupungin keskustoissa, ensimmäisen pelastustoiminnan yksikön toimintavalmiusaika oli 5 minuuttia ja 19 sekuntia. Prosentuaalisesti tavoitteet täyttyivät koko alueella 88 % (v. 2022 86 %) ja I-riskiluokan ruuduissa 71 % (v. 2022 65 %). Toimintavalmiuden parantamisesta huolimatta Varsinais-Suomessa vuonna 2023 oli 9 kappaletta I-riskiluokan riskiruutua Turun seudulla sekä koko alueella muutamia II-riskiluokan riskiruutuja, joita ei tavoitettu palvelutasopäätöksen mukaisissa tavoittamisajoissa 50 %-ssa tehtävissä. Korjaustarpeet toimintavalmiudessa on huomioitu pelastustoimen palvelutasopäätöksessä vuosille 2024–2025.

Palvelutasopäätöksestä perusta pelastustoiminnalle

Vuoden aikana valmisteltiin pelastustoimen palvelutasopäätöstä vuosille 2024–2025. Palvelutasopäätös luo pohjan pelastustoiminnan käytännön tekemisille. Kärkihankkeina palvelutasopäätöksessä on pelastustoiminnan osalta nostettu esille:

- Toimintavalmiuden ja osaamisen kehittäminen vastaamaan uhkia ja riskejä.
- Kalustostrategian uudistaminen vastaamaan toimintaympäristön tarpeita.
- Sopimuspalokuntatoiminnan turvaaminen yhteistyössä alan toimijoiden kanssa.

Toimintavalmiuden kehittämisellä on tarkoitus korjata puutteet pelastustoiminnan toimintavalmiudessa erityisesti Länsi-Turun alueella sekä vahvistaa virka-ajan toimintavalmiutta sopimuspalokuntien paloasemilla. Osaamisen kehittämisellä ja osittain kalustostrategian uudistamisella tähdätään suorituskyvyn luomiseen ja tason nostamiseen huomioiden nykyiset sekä tulevat uhat ja riskit toimintaympäristön näkökulmasta, esimerkiksi rauniopelastaminen ja laajat metsäpalot. Kalustostrategian uudistamisella tähdätään myös operatiivisen kaluston kohtuulliseen maksimikäyttöön. Sopimuspalokuntatoiminnan turvaamiseen pyritään uudistamalla sopimuspalokuntien sopimukset palvelutasopäätöskauden aikana.

Tulevalla organisaatiomuutoksella muutoksia palvelutuotantoon ja toiminnan suunnitteluun

Vuoden 2023 syksyllä keskityttiin erityisesti valmistelemaan pelastuslaitoksen organisaatiomuutosta, jonka yhtenä tavoitteena on eriyttää palvelutuotantoa ja toiminnan suunnittelua. Uusi organisaatio aloittaa toimintansa vuoden 2024 alusta. Pelastustoiminnan henkilöstön osalta pääosa henkilöstöstä (palomiehet, ylipalomiehet ja paloiesimiehet) siirtyvät organisaatiomuutoksessa operatiivisen palvelutuotannon palve-

lualueelle, johon myös keskitetään kyseisten ammattiryhmien työvuorosuunnittelu ja henkilöstöhallinto. Pelastustoiminnan palvelualue muuttuu organisaatiomuutoksessa pelastustoiminnan suunnittelun ja johtamisen palvelualueeksi, johon keskitetään pelastustoiminnan suunnittelu, kehittäminen ja pelastustoiminnan johtamisen palvelutuotanto sekä sopimuspalokuntien ohjaus. Muutoksella on tarkoitus taata paremmat ja keskitetyt voimavarat esihenkilötyöhön ja toiminnalliseen suunnitteluun sekä kehittämiseen, johon on tarkoitus osallistaa aikaisempaa enemmän pelastuslaitoksen eri osaamisalueiden ammattilaisia.

Vuoden aikana täytettiin vakituisesti yksi paloiesimiehen virka, yksi ylipalomiehen virka ja kuusi palomiehen virkaa sekä aloitettiin hakuprosessi 9 paloiesimiehen viran ja 15 palomiehen viran osalta.

Varsinais-Suomen alueen 66 sopimuspalokunnassa oli vuoden 2023 lopulla yhteensä noin 1 500 hälytyskelpoista jäsentä. Viidessä toimenpidepalkkaisessa palokunnassa hälytyskelpoisia oli yhteensä 90 henkilöä. Savusukeltajien kuntotestit järjestettiin yhteistyössä Paavo Nurmi-keskuksen kanssa.

Sopimuspalokuntien sopimusten uudistamista

Keväällä 2023 sopimuspalokuntien yhteistyöryhmä teki aloitteen sopimusneuvottelujen aloittamisesta. Lisäksi pelastustoimen palvelusopäätöksessä vuosille 2024–2025 on asiasta päätetty seuraavasti: Alue- ja palokuntasopimusten päivittäminen/uusiminen toteutetaan palvelusopäätöskauden aikana. Nykyiset sopimukset ovat olleet voimassa vuodesta 2007 lähtien. Aloitteen jälkeen viranhaltijat ja yhteistyöryhmän sopimuspalokuntajäsenet aloittivat tahoillaan asiaan liittyvän taustavalmistelun. 8.9.2023 pidettiin yhteistyössä viranhaltijoiden ja yhteistyöryhmän sopimuspalokuntajäsenten kanssa seminaari, jossa käsiteltiin nykyisopimusten kehittämistarpeita sekä nimettiin työryhmä valmistelemaan uusia sopimuksia.

Työryhmän työskentelyyn osallistuivat pelastuspalveluita aluepalopäällikkö Sebastian Holm ja palopäällikkö Markus Rautio sekä sopimuspalokunnista Pertti Tenhunen, Juho Lahdenperä ja Samu Laaksonen. Työryhmä kokoontui syksyn aikana tiiviisti valmistellen yhteistyössä sopimus pohjia pelastuspalveluiden ja sopimuspalokuntien tarpeista, huomioiden käytettävissä olevat taloudelliset resurssit. Aluesopimuksen hyväksyminen ja allekirjoittamiset pyritään ajoittamaan kevääseen 2024. Varsinaiset sopimuspalokuntakohtaiset neuvottelut käydään jokaisen sopimuspalokunnan kanssa vuoden 2024 aikana. Sopimusten uusimisprosessiin liittyen alue- ja palokuntasopimukset irtisanottiin vuoden 2023 lopulla siten, että sopimukset päättyvät vuoden irtisanomisajalla 31.12.2024. Sopimusten irtisanomisprosessi suoritettiin yhteistyössä sopimuspalokuntien kanssa.

Teksti: Sebastian Holm, aluepalopäällikkö

MERKITTÄVIMMÄT PELASTUSTOIMINNAN TEHTÄVÄT 2023

7.1.2023 Loimaalla paloi rintamamiestalo, josta aiheutui yksi palokuolema

2.2.2023 rakenteilla olevan Icon of the Seas -laivan yläkansirakenteissa syttyi tulipalo Meyerin telakalla, palo saatiin paikallistettua ja sammutettua nopeasti

4.2.2023 noin 400 m² kokoinen maatalousrakennus tuhoutui tulipalossa Loimaalla

19.2.2023 noin 300 m² kokoinen hallirakennus tuhoutui tulipalossa Kemiönsaareissa

17.3.2023 noin 400 m² kokoisen lämpökeskuksen kattorakenteet tuhoituivat tulipalossa Mäkilän sahan alueella Yläneelle

19.3.2023 kaksi henkilöä menehtyi moottorikelkkaonnettomuudessa Uudenkaupungin Lokalahdella

27.4.2023 noin 350 m² 1800-luvulla rakennettu puutalo tuhoutui osittain tulipalossa Turun Linnankadulla, palo uhkasi useampaa viereistä puutaloa

14.4.2023 Turun Runosmäessä useamman päivän jakelukatko juomaveden toimittamisessa, pelastuslaitos mukana tehtävän koordinaatiossa

8.5.2023 rivitalo tuhoutui tulipalossa Salossa

11.5.2023 noin 3 hehtaarin maastopalo vaikeakul-

kuisessa maastossa Salossa

12.5.2023 maatilan lämpökeskus tuhoutui tulipalossa Nousiaisissa, palo levisi myös läheiseen navettarakennukseen, jonka osalta palo saatiin rajoitettua nopeasti

13.5.2023 uponneesta troolarista aiheutui laaja ja pitkäkestoinen öljyntorjuntatehtävä Nauvossa

25.5.2023 Ruskolla paloi noin 600 m² teollisuushalli, josta aiheutui merkittävää vaaraa ympäristölle useiden kaasupullojen räjähtäessä

25.5.2023 Paraisilla tuhoutui tulipalossa rakenteilla ollut omakotitalo sekä maatalousrakennus, lisäksi palo levisi kolmanteen rakennukseen, jonka osalta palo saatiin rajoitettua nopeasti

31.5.2023 uhkaava tulipalo akkuvalmistajan koonpanolinjalla Salossa

6.6.2023 Loimaalla 16 000 m² teollisuushallin kattorakenteissa tulipalo, joka saatiin rajattua pienelle alueelle

8.8.2023 voimakas syysmyrsky, josta aiheutui 348 vahingontorjuntatehtävää Varsinais-Suomen alueella

19.8.2023 neljä rivitalon asuinhuoneistoa sekä kattorakenteita vaurioitui tulipalossa Oripäässä

21.8.2023 noin 800 m² maatilan rehuvarasto

tuhoutui tulipalossa Salon Kiikalassa

28.8.2023 rankkasade aiheutti 72 vahingontorjuntatehtävää Varsinais-Suomen alueella

13.9.2023 suurehko omakotitalo tuhoutui Kaarinassa

14.9.2023 noin 4 000 m² kokoisen teollisuusrakennuksen kattorakenteissa syttyi uhkaava tulipalo, joka saatiin sammutettua nopeasti Loimaalla

23.9.2023 noin 2 000 m² kokoisessa hakevarastossa syttyi tulipalo Salossa

7.10.2023 voimakas syysmyrsky, josta aiheutui 234 vahingontorjuntatehtävää Varsinais-Suomen alueella

4.11.2023 palokuolema omakotitalon tulipalossa Salossa

17.11.2023 Loimaalla useamman päivän jakelukatko juomaveden toimittamisessa, pelastuslaitos mukana tehtävän koordinaatiossa

18.11.2023 palokuolema kerrostalohuoneiston tulipalossa Turussa

27.11.2023 noin 900 m² kokoinen navettarakennus tuhoutui tulipalossa Iniössä, palosta ei aiheutunut vahinkoja eläimille

RÄDDNINGSVERKSAMHETENS MEST BETYDANDE UPPDRAG 2023

7.1.2023 brann ett frontmannahus i Loimaa, vilket orsakade ett dödsfall

2.2.2023 bröt en brand ut i de övre däckkonstruktionerna på båten Icon of the Seas som höll på att byggas på varvet Meyer, branden kunde snabbt lokaliseras och släckas

4.2.2023 förstördes en cirka 400 m² stor lantbruk-sbyggnad i en brand i Loimaa

19.2.2023 förstördes en cirka 300 m² stor hall-byggnad i en brand på Kimitoön

17.3.2023 förstördes takkonstruktionerna på en 400 m² stor värmecentral i en brand på Mäkilä sågområde i Yläne

19.3.2023 omkom två personer i en snöskoterolycka i Lokalax i Nystad

27.4.2023 förstördes delvis ett cirka 350 m² stort trähus som byggts på 1800-talet på Slottsgatan i Åbo, branden hotade flera angränsande trähus

14.4.2023 var det ett distributionsavbrott på dricksvatten i flera dagar i Runosbacken i Åbo, räddningsverket med och koordinerade uppdraget

8.5.2023 förstördes ett radhus i Salo i en brand

11.5.2023 en terrängbrand på cirka tre hektar i svårframkomlig terräng i Salo

12.5.2023 förstördes värmecentralen på en lantgård i Nousis i en brand, branden spred sig också till den angränsande ladugårdsbyggnaden där branden snabbt kunde begränsas

13.5.2023 orsakade en trållare som sjönk ett omfattande och långvarigt oljebekämpningsuppdrag i Nagu

25.5.2023 brann en cirka 600 m² stor industrihall i Rusko viket orsakade betydande fara för omgivningen då flera gasflaskor exploderade

25.5.2023 förstördes ett egnahemshus som var under uppbyggnad och en lantbruksbyggnad i en brand i Pargas, dessutom spred sig branden till en tredje byggnad där branden snabbt kunde begränsas

31.5.2023 en hotande brand på en batteritillverkarers monteringslinje i Salo

6.6.2023 en brand i takkonstruktionerna i en 16 000 m² stor industrihall i Loimaa kunde begränsas till ett litet område

8.8.2023 orsakade en kraftig höststorm 348 skadeförebyggande uppdrag i Egentliga Finland

19.8.2023 skadades fyra bostadslägenheter i ett radhus och takkonstruktioner i en brand i Oripää

21.8.2023 förstördes ett cirka 800 m² stort foder-

lager på en lantgård vid en brand i Kiikala i Salo

28.8.2023 orsakade ett störtregn 72 skadeförebyggande uppdrag i Egentliga Finland

13.9.2023 förstördes ett stort egnahemshus i S:t Karins

14.9.2023 bröt en hotande brand ut som snabbt kunde släckas i takkonstruktionerna i en cirka 4 000 m² stor industribyggnad i Loimaa

23.9.2023 bröt en brand ut i ett cirka 2 000 m² stort flislager i Salo

7.10.2023 en kraftig höststorm som orsakade 234 skadeförebyggande uppdrag i Egentliga Finland

4.11.2023 dödsfall till följd av brand i ett egnahemshus i Salo

17.11.2023 var det ett distributionsavbrott på dricksvatten i flera dagar i Loimaa, räddningsverket var med och koordinerade uppdraget

18.11.2023 dödsfall till följd av brand i en lägenhet i ett flervåningshus i Åbo

27.11.2023 förstördes en ladugårdsbyggnad på 900 m² i en brand på Iniö, branden orsakade inte skada på djur

Larmuppdrag, ändringsberedelser och förnyelsearbete av avtalsbrandkårernas avtal

Utöver räddningsverksamhetens dagliga aktionsberedskap och utryckningsuppdrag syntes i räddningsverksamhetens serviceområde i synnerhet år 2023 inledandet av Varhas verksamhet, beredning av räddningsväsendets servicenivåbeslut, beredning av organisationsförändring och öppnande av avtalsbrandkårernas avtal.

Antalet uppdrag i synnerhet för terräng- och skogsbränder ökar

År 2023 var det 8 245 uppdrag för räddningsverksamheten, vilket är 480 uppdrag mer än år 2022. Ökningen av antalet uppdrag förklaras främst med höststormarna i augusti och oktober, för det var cirka 500 fler skadebekämpningsuppdrag än genomsnittet. Den torra och varma försommaren ökade också antalet terräng- och skogsbränder till 362 uppdrag vilket är 57 procent högre än genomsnittet under de föregående åren. Om väderförhållandena hade fortsatt på samma sätt i slutet av sommaren, hade det troligen blivit rekord i antalet och omfattningen av terrängbränder i Egentliga Finland.

Aktionsberedskapstiderna förbättrades i genomsnitt som helhet i Egentliga Finland. Aktionsberedskapstiden för räddningsverksamhetens första enhet var 7 minuter och 10 sekunder i hela regionen. I rutor av riskklass I som i huvudsak är Åbo innerstadsområde och i större förorter samt Reso, Nådendal, S:t Karins, Salo, Loimaa och

Nystads centrum, var aktionsberedskapstiden för räddningsverksamhetens första enhet 5 minuter och 19 sekunder. Procentuellt uppnåddes målen i hela regionen med 88 procent (år 2022 86 %) och i rutor av riskklass I 71 procent (år 2022 65 %). Trots den förbättrade aktionsberedskapen fanns det år 2023 i Egentliga Finland 9 stycken riskrutor av riskklass I i Åboregionen och några riskrutor av klass II i hela regionen som inte nåddes i 50 procent av uppdragen inom insatstiderna enligt servicenivåbeslutet. Korrigeringsbehoven i aktionsberedskapen har beaktats i räddningsväsendets servicenivåbeslut för åren 2024 till 2025.

Servicenivåbeslutet som grund för räddningsverksamheten

Under året bereddes servicenivåbeslutet för räddningsväsendet för åren 2024 till 2025. Servicenivåbeslutet skapar en grund för räddningsverksamhetens praktiska arbete. Följande har lyfts fram som spetsprojekt i servicenivåbeslutet för räddningsverksamheten:

- Utveckling av aktionsberedskapen och kompetensen för att möta hot och risker
- Förnyande av materielstrategin för att möta behoven i verksamhetsmiljön
- Tryggande av verksamheten inom avtalsbrandkårerna i samverkan med aktörer i branschen

Syftet med utvecklingen av aktionsberedskapen

är att rätta till bristerna i räddningsverksamhetens aktionsberedskap i synnerhet i Västra Åbo och stärka aktionsberedskapen under tjänstetid på avtalsbrandkårernas brandstationer. Genom att utveckla kompetensen och delvis förnya materielstrategin strävar man efter att skapa prestanda och höja nivån med hänsyn till nuvarande samt kommande hot och risker ur verksamhetsmiljöns synvinkel, till exempel ruinräddning och omfattande skogsbränder. Genom att förnya materielstrategin strävar man också efter en rimligt maximal användningstid för den operativa materielen. Syftet är att trygga verksamheten för avtalsbrandkårer genom att förnya avtalen för avtalsbrandkårerna under perioden för servicenivåbeslutet.

Den kommande organisationsförändringen ger ändringar i serviceproduktionen och verksamhetsplaneringen

Hösten 2023 låg fokus i synnerhet på att förbereda räddningsverkets organisationsförändring, vars ena mål är att skilja på serviceproduktionen och verksamhetsplaneringen. Den nya organisationen inleder sin verksamhet i början av 2024. När det gäller personalen inom räddningsverksamheten kommer huvuddelen av personalen (brandmän, överbrandmän och brandförman) vid organisationsförändringen att förflyttas till

serviceområdet för operativ serviceproduktion, dit även arbetstidsplaneringen och personalförvaltningen för yrkesgrupperna i fråga centraliseras. Serviceområdet för räddningsverksamheten ändras i organisationsförändringen till serviceområdet för räddningsverksamhetens planering och ledning, dit räddningsverksamhetens planering, utveckling och serviceproduktionen av räddningsverksamhetens ledning samt handledning av avtalsbrandkårerna centraliseras. Syftet med ändringen är att garantera bättre och centraliserade resurser för chefsarbete och funktionell planering samt utveckling, där det är meningen att involvera mer yrkesverksamma från olika kompetensområden i räddningsverket.

Under året tillsattes en fast tjänst som brandförman, en tjänst som överbrandman och sex tjänster som brandman och ansökningsprocessen för nio tjänster som brandförman och femton tjänster som brandman påbörjades.

I slutet av 2023 hade de 66 avtalsbrandkårerna i Egentliga Finland totalt cirka 1500 alarmdugliga medlemmar. Totalt var 90 personer alarmdugliga i 5 brandkårer med uppdragsbaserad lön. Konditionstest för röddykare ordnades i samarbete med Paavo Nurmi-centret.

Förnyelse av avtalsbrandkårernas avtal

Våren 2023 tog samarbetsgruppen för avtalsbrandkårerna initiativ till att inleda avtalsförhandlingar. Dessutom har följande beslutats i ärendet i räddningsväsendets servicenivåbeslut för åren 2024 till 2025: Uppdateringen/förnyelsen av områdes- och brandkårsavtalen genomförs under perioden för servicenivåbeslutet. Nuvarande avtal har varit i kraft från år 2007. Efter initiativet började tjänsteinnehavarna och avtalsbrandkårernas medlemmar i samarbetsgruppen på sina håll bakgrundsberedningen i saken. Den 8 september 2023 hölls ett seminarium i samarbete med tjänsteinnehavarna och avtalsbrandkårernas medlemmar i samarbetsgruppen där utvecklingsbehoven av nuvarande avtal behandlades och en arbetsgrupp för att förbereda nya avtal utnämndes.

I arbetsgruppens arbete deltog räddningstjänstens regionala brandchef Sebastian Holm och brandchef Markus Rautio samt från avtalsbrandkårerna Pertti Tenhunen, Juho Lahdenperä och Samu Laaksonen. Under hösten sammanträdde arbetsgruppen intensivt och förberedde avtalsunderlag i samarbete om räddningstjänsternas och avtalsbrandkårernas behov, med hänsyn till de tillgängliga ekonomiska resurserna. Godkännande och underteckning av områdesavtalen försöker man sköta till våren 2024. De egentliga förhandlingarna för varje avtalsbrandkår förs med varje avtalsbrandkår under 2024. I samband med förnyelseprocessen av avtalen sades områdes- och brandkårsavtalen upp i slutet av 2023 så att avtalen upphör 31 december 2024 med ett års uppsägnings-tid. Avtalens uppsägningsprocess genomfördes i samarbete med avtalsbrandkårerna.

Text: Sebastian Holm, regional brandchef

Ensihoito muutoksessa

Kulunut vuosi aloitettiin siirtymällä osaksi Varsinais-Suomen hyvinvointialuetta. Uuteen organisaatioon siirtyminen tarkoitti uuden oppimista ja vanhasta luopumista. Varsinkin ensihoidon hallinnon puolella riitti haasteita, kun työsuhteiden perustaminen ja palkkojen maksatus ei sujunutkaan tutulla tavalla. Erilaiset ja uudet toiminnanohjausjärjestelmät aiheuttivat myös aika ajoin päänsärkyä. Näistä ja muistakin hallinnollisista haasteista selvittiin yhteistyötä tehden Varhan konsernihallinnon sekä pelastuslaitoksen muun henkilöstön kanssa. Kevään lähestyessä mielenkiintomme kohdistui ensihoidon asemoitumiseen vuoden 2025 alusta alkaen. Tätä suunnittelutyötä aloimme tehdä yhdessä sairaalapaivaluiden kanssa. Tavoitteena on luoda yksi yhteinen maakunnallinen ensihoitopalvelu.

Organisaatiouudistuksen valmistelua

Samanaikaisesti, kun valmistelimme yhteistä maakunnallista ensihoitopalvelua, aloitimme myös pelastuslaitoksen organisaation uudistamisen hyvinvointialueyhteensopivaksi. Pelastuslaitoksen ensihoitopalveluun muutos vaikuttaa siten, että palvelutuotanto ja toiminnanohjaus jatkuvat omiin palvelualueisiin. Ensihoidon organisaatiouudistus mahdollistaa kus-

tannustehokkaamman palvelutuotannon ja lisää kyvykkyyttämme vastata jatkossa laajemmin maakuntamme ensihoitopalvelusta. Uusi organisaatio aloittaa vuoden 2024 alussa.

Tehtävämäärät vähenivät

Ensihoidon tehtävät vähenivät merkittävästi edelliseen vuoteen verrattuna, kokonaismäärän jäädessä alle 30 000 tehtävään. Tämä on noin 7 500 tehtävää vähemmän kuin vuonna 2022. Vähennyksen syykin on ollut tiedossa pidemmän aikaa. Puhelimitse tapahtuva kiireettömien ensihoitotehtävien hoidon tarpeen arvioinnin ansiosta tehtäviä on ohjautunut toisille terveyden- tai sosiaalitoimen toimijoille. Tällä lienee myös vaikutusta henkilöstön työhyvinvointiin, kun ensihoitopalveluun kuulumattomat tehtävät vähenivät. Ensihoitotehtäviä oli kuluneena vuonna 29 631 tehtävää, kun taas vuonna 2022 tehtävien määrä oli 37 137.

Koulutus keskiössä

Ensihoidon koulutustoiminnassa toteutettiin alkuvuodesta uudistus, jonka tarkoituksena oli tiivistää yhteistoimintaa Tyks Akuutin kanssa. Tätä toimintaa toteutettiin yhteisen koulutus suunnitelman rakentamisessa ja toteuttamisessa. Vuoden 2024

koulutuspäivät on suunniteltu yhteistyössä ensihoidon apulaisylläkärvetoisen tiimin kanssa. Vuoden 2023 koulutuspäivät toteutettiin pääsääntöisesti uudistetulla Kärämäen koulutusasemalla, joka valmistui kevään aikana. Osaan koulutuspäivistä osallistui oman henkilöstön lisäksi rajavartioston pintapelastajia ja ensihoitajia.

Koulutustoiminnan osalta yhteistyötä on tehty tiiviisti myös alueen koulujen kanssa. Turun ammattikorkeakoulun opiskelijoille on toteutettu ajokoulutuksia, ja Turun Ammatti-instituutin kanssa ensihoitajamme kävivät keväällä Porissa yhteistoimintaharjoituksessa.

Ensihoidon yksiköissä harjoitteli vuoden aikana niin ammattikorkeakoulun kuin toisen asteen opiskelijoita sekä pelastaja- ja hätäkeskusopiskelijoita, yhteensä lähes sata opiskelijaa. Koko vuoden toiminnassa oli myös koulutusambulanssi, jossa osa opiskelijoista suoritti harjoittelunsa. Koulutusambulanssihanke päättyi vuoden lopussa, ja palaute hankkeesta on ollut positiivista.

Teksti: Markku Rajamäki, ensihoitopäällikkö

Akutvården i förändring

Det gångna året inleddes med att övergå till Egentliga Finlands välfärdsområde. Övergången till en ny organisation innebär att lära sig nytt och att avstå något gammalt. Särskilt inom förvaltningen av den akutvården fanns det utmaningar när det inte gick som tänkt att upprätta anställningsförhållanden och betala löner. Olika och nya resursplaneringssystem orsakade också ganska mycket huvudbry. Dessa och andra förvaltningsmässiga utmaningar klarades genom samarbete med Varhas koncernförvaltning och räddningsverkets övriga personal. När våren närmade sig riktades vårt intresse till den akutvårdens position från början av 2025. Detta planeringsarbete började vi göra tillsammans med sjukhustjänsterna. Målet är att skapa en gemensam akutvårdstjänst för landskapet.

Förberedelse av organisationsförändringen

Samtidigt med att vi förberedde en gemensam akutvårdstjänst för landskapet, började vi också att förnya räddningsverkets organisation förenlig med välfärdsområdet. Ändringen i räddningsverkets akutvårdstjänster påverkar så att serviceproduktionen och resursstyrningen fördelar sig på egna serviceområden. Organisationsförändringen i den akutvården möjliggör en mer kostnadseffektiv serviceproduktion och ökar vår förmåga att i fortsättningen

svara bredare på den akutvårdstjänsten i vårt landskap. Den nya organisationen inleder sin verksamhet i början av 2024.

Antalet uppdrag minskade

Akutvårdens uppdrag minskade betydligt i jämförelse med föregående år, och totalt antalet hamnade under 30 000 uppdrag. Detta är cirka 7 500 uppdrag färre än år 2022. Orsaken till minskningen är också känd sedan en längre tid. Tack vare bedömningen av vårdbehovet av icke-brådskande akutvårdsuppdrag per telefon har uppdragen hänvisats till andra aktörer inom hälso- och socialväsendet. Detta torde också ha inverkan på personalens arbetshälsa när uppdrag som inte hör till akutvården minskar. Under det gångna året var det 29 631 uppdrag inom den akutvården, när de år 2022 var 37 137 uppdrag.

Utbildningen i centrum

I början av året genomfördes en förnyelse i akutvårdens utbildningsverksamhet vars syfte är att intensifiera samverkan med ÅUCS Akuten. Detta genomfördes när den gemensamma utbildningsplanen byggdes upp och förverkligades. Utbildningsdagarna 2024 har planerats i samarbete med teamet som leds av akutvårdens biträdande överläkare. Utbildningsdagarna 2023 genomfördes oftast på

förnyade Kärsämäki utbildningsstation som färdigställdes under våren. Utöver den egna personalen deltog även gränsbevakningssektionens ytlivräddare och akutvårdare i en del av utbildningsdagarna.

För utbildningsverksamhetens del har det också varit samarbete intensivt med skolorna i regionen. Körutbildning har genomförts för studerande vid Åbo yrkeshögskola, och våra akutvårdare hade en samarbetsövning i Björneborg med Åbo yrkesinstitut under våren.

Under året övade både studerande på yrkeshögskola och andra stadiet samt räddningsmänna- och nödcentralsstuderande på enheten för akutvård, totalt nästan hundra studerande. Under hela årets verksamhet var också en utbildningsambulans med där en del av de som studerade utförde sin praktik. Projektet med utbildningsambulansen avslutades i slutet av året och responsen från projektet har varit positiv.

Text: Markku Rajamäki, akutvårdschef

Tekniset palvelut turvaamassa pelastuslaitoksen arjen toimivuutta – vilkas vuosi varushuollossa ja kaluston kunnossapidossa

Varushuollon toiminta on keskitetty Artukaisten paloasemalle. Kulunut vuosi oli edellisvuotta vilkkaampi niin tehtyjen työsuoritteiden kuin varusteiden hankintamäärienkin osalta. Vakinaisen henkilöstön korvaavia varuste- ja virkavaatehankintoja jatkettiin. Virkavaatteiden hankintamäärä oli runsaat 2 200 nimikettä ja arvoltaan noin 70 000 €.

Sopimuspalokunnille hankittiin noin 1 600 varustetta vuonna 2023 ja näiden hankintojen arvo oli yhteensä 220 000 €. Tämän lisäksi 82 uutta sopimuspalokuntien hälytysosastoihin tullutta henkilöä varustettiin kuluneen vuoden aikana. Uusien varustettujen henkilöiden määrässä oli hienoista kasvua edellisvuoteen verrattuna.

Sammutusasuja ja virkavaatteita varushuollossa pestään vuosittain noin 5 000 kappaletta. Muiden työsuoritteiden, kuten vaatteiden ja varusteiden korjauksien, brodeerauksien ja ompelutöiden, määrä lähes tuplaantui edellisvuodesta ollen nyt runsaat 11 000 kappaletta.

Kaluston kunnossapito

Pelastuslaitoksen korjaamo Turussa huolehtii alueensa kaikesta pelastuskaluston kunnossapidosta.

Sopimuspalokuntien käytössä olevan kaluston kunnossapito on järjestetty koko laitoksen alueella kattavasti ja se on myös kalustonhoitajien tehtävänä. Korjaamolla työskentelee esimies ja

kolme asentajaa ja alueilla on kahdeksan kalustonhoitajaa.

Uusien säiliöauton, kahden säiliösammutusauton, kahden huoltoauton ja huoltoyksikön käyttöönotot mahdollistivat, kuten edellisinäkin vuosina, ajoneuvojen kierrättämisen eri asemien välillä. Siirtojen yhteydessä tehtiin autojen kunto- ja kartoitukset, tarvittavat muutostyöt, viestijärjestelmien asennukset sekä tunnusten teippaukset.

Alkuvuodesta hyvinvointialueen toiminnan käynnistyminen työllisti teknistä palveluyksikköä jokseenkin paljon. Ensisijainen töiden painopiste oli toiminnan varmistamisessa ja jatkuvuudenhallinnassa. Käytännössä tämä tarkoitti muun muassa polttoainehuollon turvaamista, erilaisten liittymien ja sopimusten varmistamista ja hankintamenettelyjen selvittämistä sekä joidenkin toimintojen osalta myös uusien toimintatapojen ja käytäntöjen opettelua.

Kustavin öljyntorjuntaveneen karille ajon aiheuttamien vaurioiden korjaus valmistui ja vene saatiin vesille kuluneen vuoden aikana.

Toimitilat

Krossin paloasema: Loppuvuodesta saatiin pitkän odotuksen jälkeen varmuus Krossin paloasemahankkeen toteutumisesta. Rakentaminen alkaa alkuvuodesta 2024 ja rakentamisen suunniteltu kesto on 17 kuukautta. Näin ollen Krossin uusi paloasema saataneen käyttöön syksyllä 2025. Uusi

asema tulee tarjoamaan tilat pelastustoiminnalle, ensihoidolle, sopimuspalokunnalle ja korjaamolle.

Kärsämäen paloasema: Paloaseman peruskorjaus valmistui. Korjauksessa huomioitiin erityisesti ensihoidon harjoittelu- ja koulutusmahdollisuuksien parantaminen. Kärsämäen aseman kupeessa olevan harjoitusalueen kehittäminen jatkui, kun ensimmäisen vaiheen osion, niin sanotun raunioradan rakentaminen, saatiin päätökseen.

Kalustonhankinta

Vuoden 2023 aikana valmistui säiliöauto VS603 (Lieto) ja kaksi säiliösammutusautoa (Kustavi ja Metsämaa). Samoin kaksi kalustonhoitajien käyttöön tulevaa huoltoautoa ja Maarian VPK:n käyttöön tuleva huoltoyksikkö VS1777 saatiin käyttöön. Vuoden 2022 hankintaohjelmaan kuului myös 10 siirrettävää varavoimakonetta ja Salon paloasemalle tuleva letkunpesukone, jotka saatiin käyttöön kuluneen vuoden aikana.

Vuoden 2023 kaluston hankintasuunnitelmaan kuului neljä sammutusautoa, kolme vuorossa olevien palomestareiden käyttöön tulevaa johtoautoa ja kolme A-luokan venettä. Näiden kaikkien hankintojen hankintaprosessit käynnistettiin jo hyvissä ajoin, mutta hankinnat toteutuvat vasta vuonna 2024.

Teksti: Mikko Särmä, tekninen päällikkö

Tekniska tjänster tryggar hur räddningsverkets vardag fungerar – ett livligt år i materialunderhåll och underhåll av materielen

Materialunderhållets verksamhet har centraliserats till Artukais brandstation. Det gångna året var livligare än föregående år såväl för arbetsprestationer som för anskaffningsmängderna av utrustning. Upphandlingen av ersättande utrustnings- och tjänsteklädselskaffningar för den fasta personalen fortsatte. Värdet för anskaffningsvolymen av tjänstekläder för drygt 2 200 beteckningar var cirka 70 000 euro.

Till avtalsbrandkårerna anskaffades cirka 1 600 persedlar år 2023 och värdet för dessa anskaffningar var totalt 220 000 euro. Dessutom utrustades 82 nya personer som kom till avtalsbrandkårernas alarmavdelningar under det gångna året. Det var en liten ökning i antalet nyutrustade personer i jämförelse med föregående år.

Årligen tvättas cirka 5000 släckningskläder och tjänstekläder i materialunderhållet. Mängden annat utfört arbete såsom reparation, brodering och sömnadsarbete av kläder och utrustning fördubblades nästan från föregående år och var nu drygt 11 000 stycken.

Underhåll av materiel

Räddningsverkets verkstad i Åbo sköter allt underhåll av räddningsmateriel i regionen. Underhållet av materiel som används av avtalsbrandkårerna har organiserats att täcka räddningsverkets område och det är också uppgiften för de som underhåller materiel. På verkstaden arbetar en chef och tre montörer

och i området finns åtta personer som sköter materiel.

När en ny tankbil, två tanksläckningsbilar, två servicebilar och serviceenheten togs i bruk möjliggjorde det såsom tidigare år cirkulationen av fordon mellan olika stationer. I samband för förflyttningarna gjordes konditionsbesiktningar, nödvändiga ändringsarbeten, montering av meddelandesystem och klistring av emblem.

I början av året sysselsatte inledningen av välfärdsområdets verksamhet den tekniska serviceenheten ganska mycket. Den primära tyngdpunkten i arbetet låg på att säkerställa verksamheten och kontinuitetshanteringen. I praktiken innebar detta bland annat att trygga bränsleförsörjningen, säkerställa olika anslutningar och avtal och utreda upphandlingsförfaranden samt för några funktioners del inlärninng av nya tillvägagångssätt och ny praxis.

Skadereparationerna som orsakades av att en oljebekämpningsbåt körde på grund i Gustavs blev klar och båten kunde sjösättas under det gångna året.

Lokaliteter

Kross brandstation: I slutet av året fick vi efter lång väntan säkerhet om att projektet med Kross brandstation skulle genomföras. Byggandet inleddes i början av 2024 och den planerade tiden för bygget är 17 månader. På så vis får vi troligen Kross nya brandstation i bruk hösten 2025. Den nya stationen kommer

att erbjuda lokaler för räddningsverksamheten, prehospitala akutsjukvården, avtalsbrandkåren och verkstaden.

Kärsämäki brandstation: Totalrenoveringen av brandstationen blev färdig. Vid renoveringen beaktades i synnerhet förbättringen av prehospitala akutsjukvårdens övnings- och utbildningsmöjligheter. Utvecklingen av övningsområdet intill Kärsämäki station fortsatte när den första delen, bygget av den så kallade ruinrälsen, färdigställdes.

Materielanskaffning

Under 2023 färdigställdes tankbil VS6023 (Lundo) och två tanksläckningsbilar (Gustavs och Metsämaa). Likaså två servicebilar som materielskötare kommer att använda och serviceenheten VS1777 kommer i S:t Marie FBK:s användning. I upphandlingsprogrammet för 2022 ingick även tio portabla reservkraftsagregat och en slangtvättmaskin som kommer till Salo brandstation, och de här togs i bruk under det gångna året.

I upphandlingsplanen för 2023 ingick fyra släckningsbilar, tre ledningsbilar som kommer i de brandmästares användning som står i kö och tre båtar i klass A. Anskaffningsprocesserna för dessa anskaffningar inleddes redan i god tid, men anskaffningarna genomförs först 2024.

Text: Mikko Särämä, teknisk chef

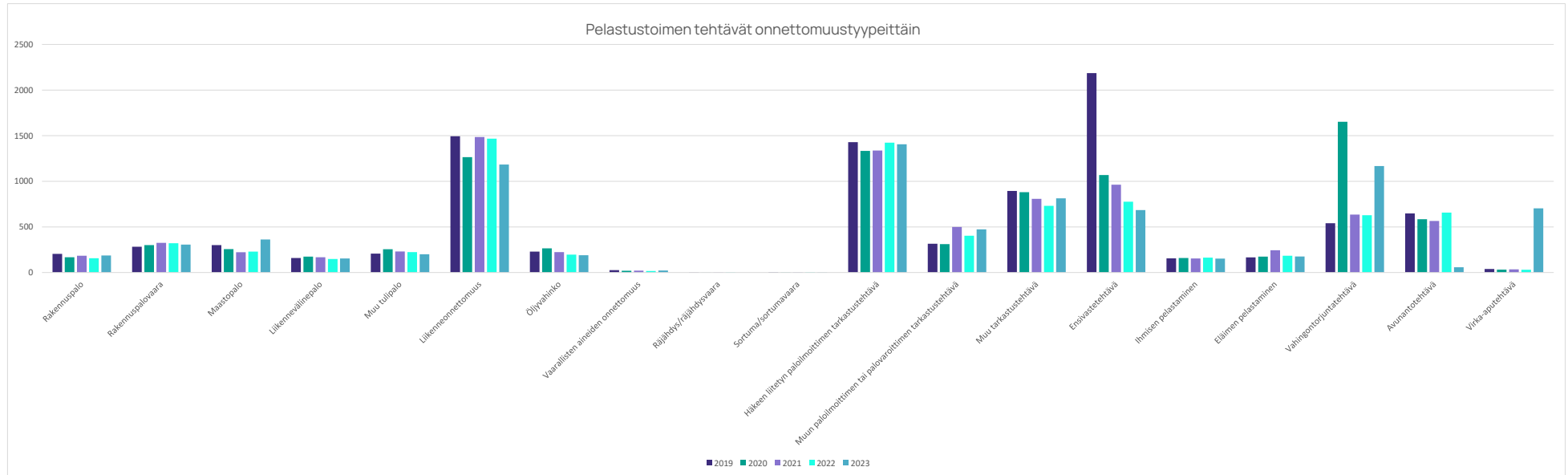
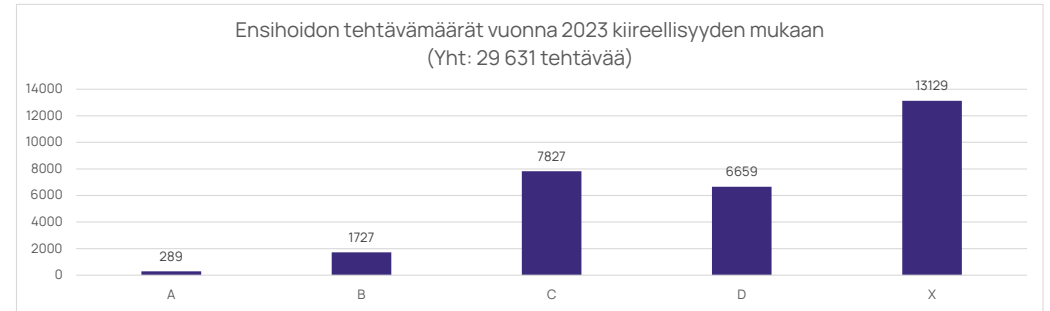
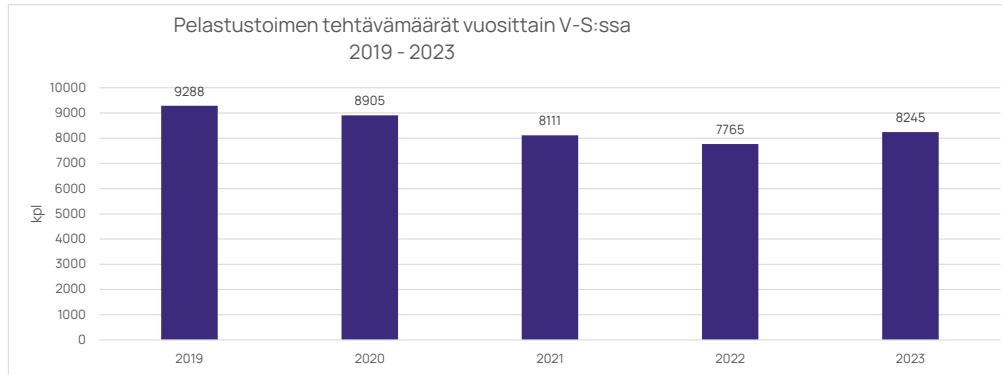
VS978
KEWATEC
WORK 1000 GUV
PELASTUSLAITOS
ANITA

VS968
ALMA
PELASTUSLAITOS

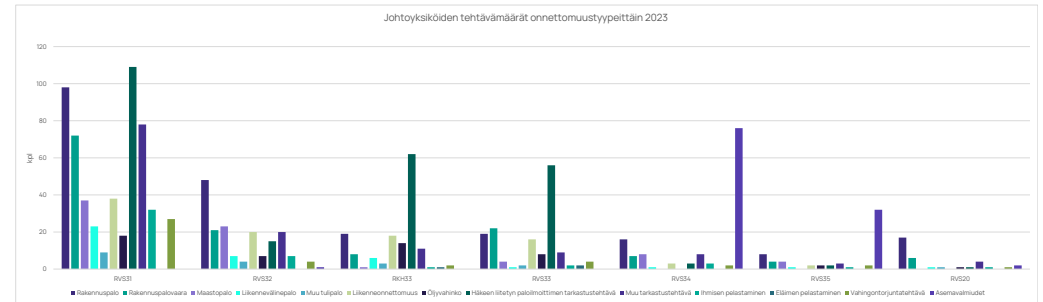
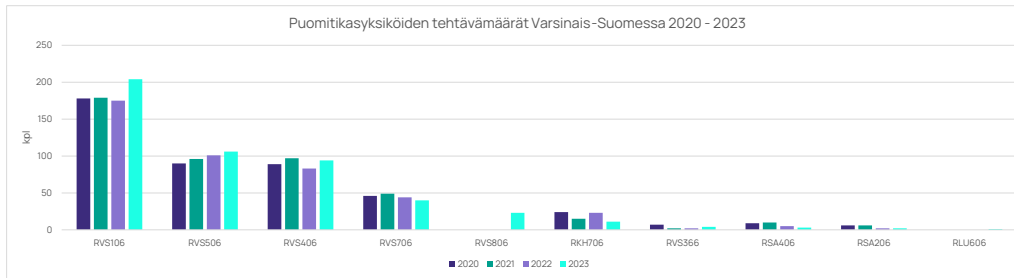
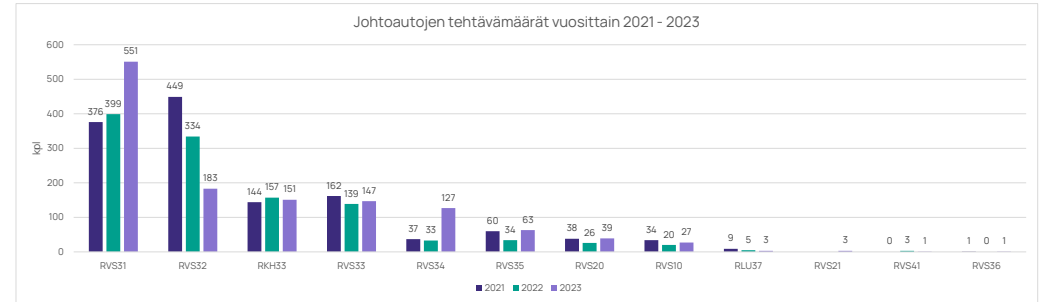
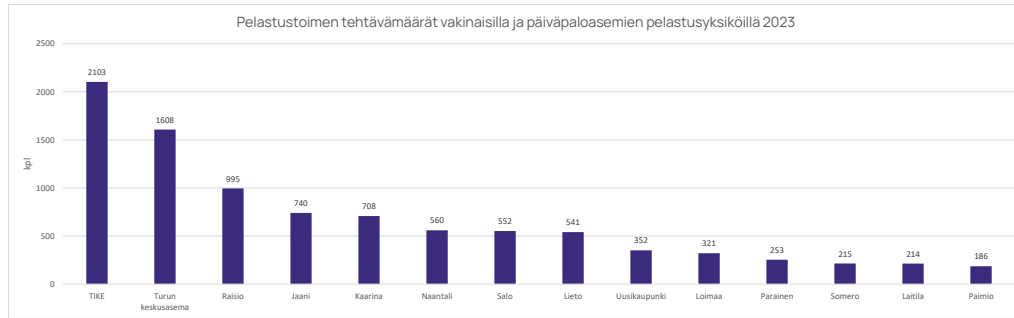

TILASTOTIETOA

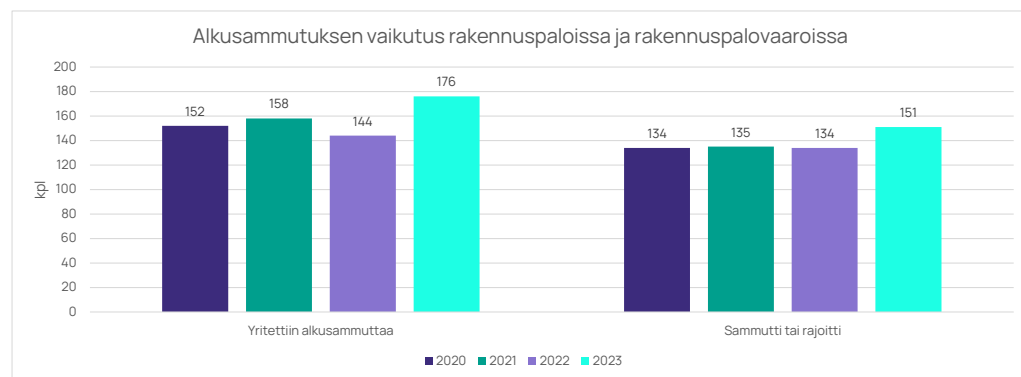
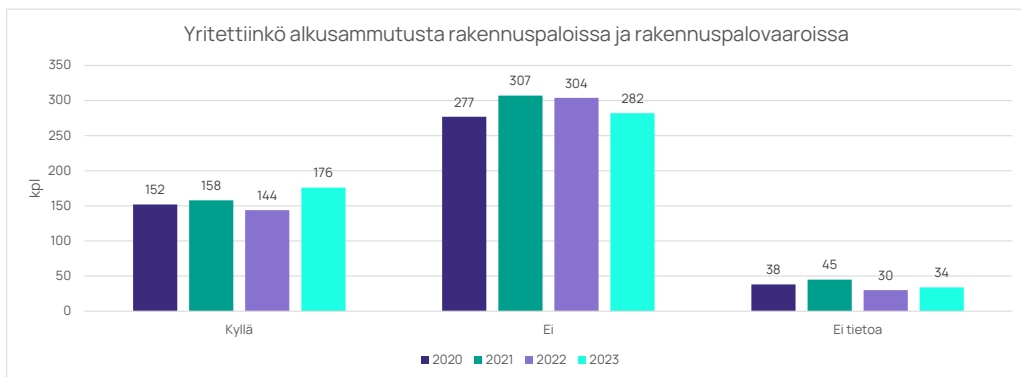
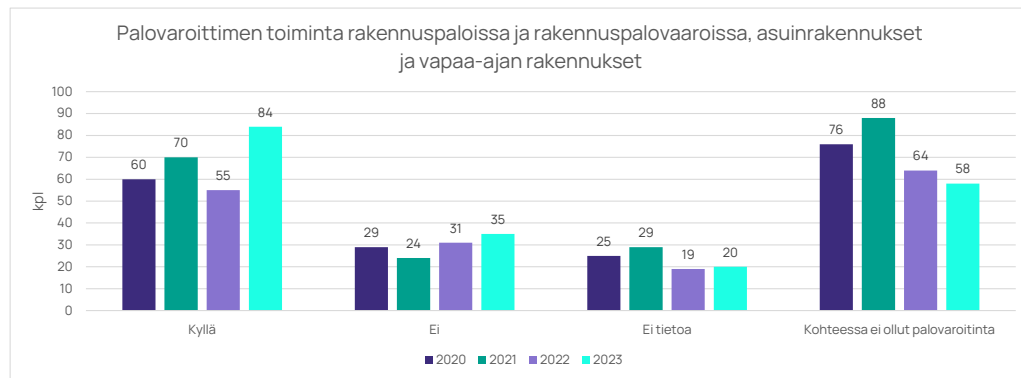
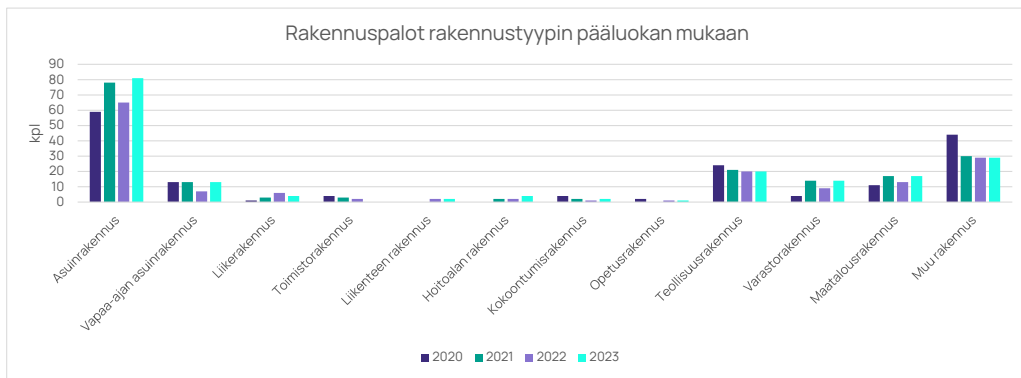
Tehtävämäärät ja -tyypit / Uppgifter och typer av uppgifter

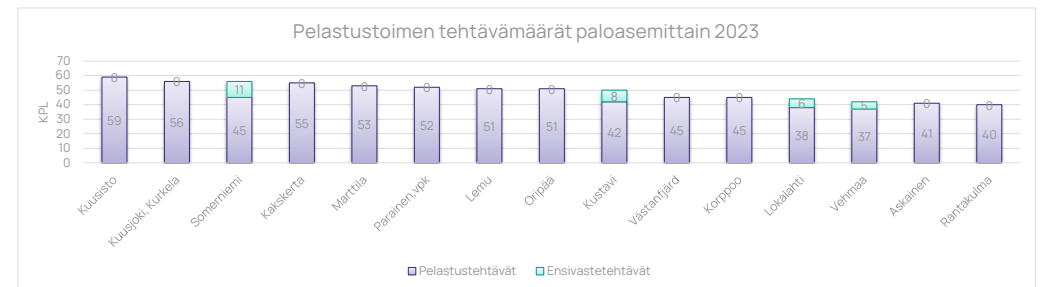
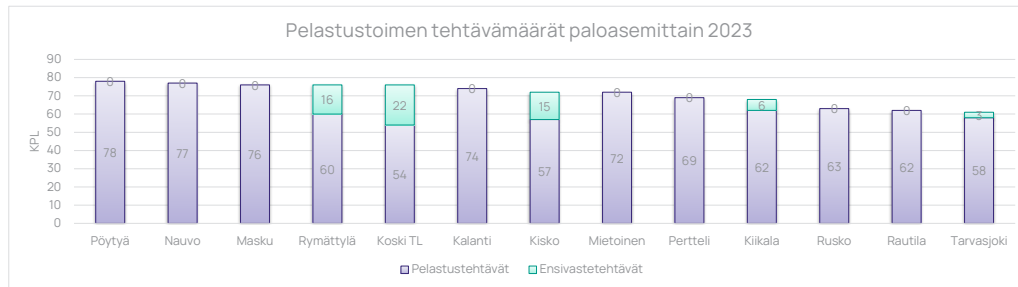
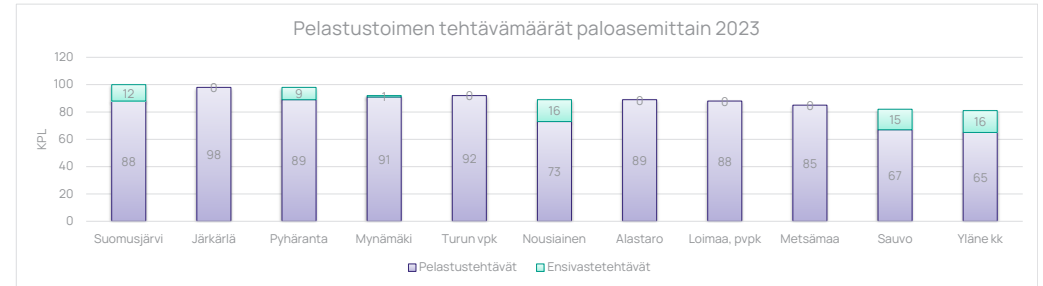
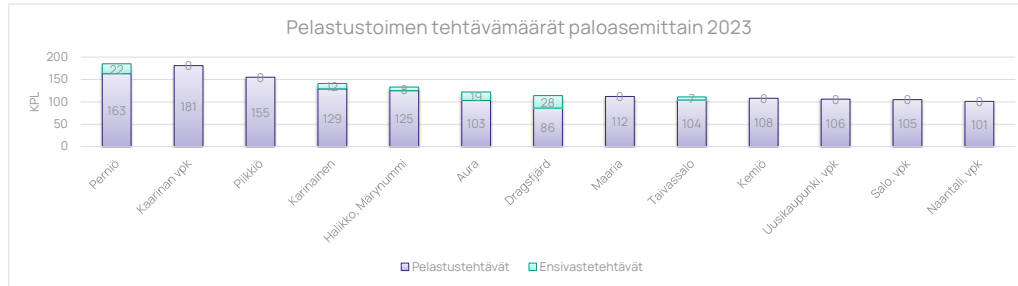
Pelastustoimen tehtävämäärät / Antalet uppgifter för räddningstjänsten

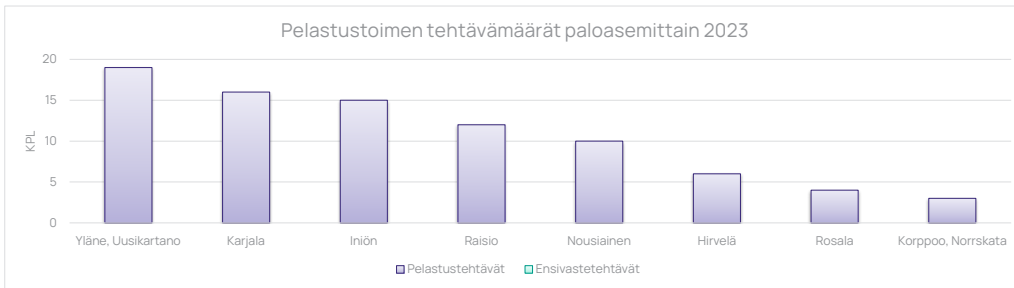
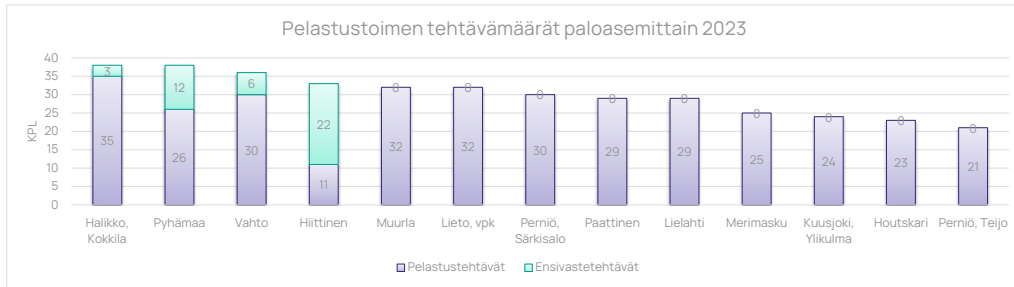

Rakennuspalot, palvaroittimet ja alkusammutus / Bränder i byggnader, rökdetektorer och inledande brandbekämpning

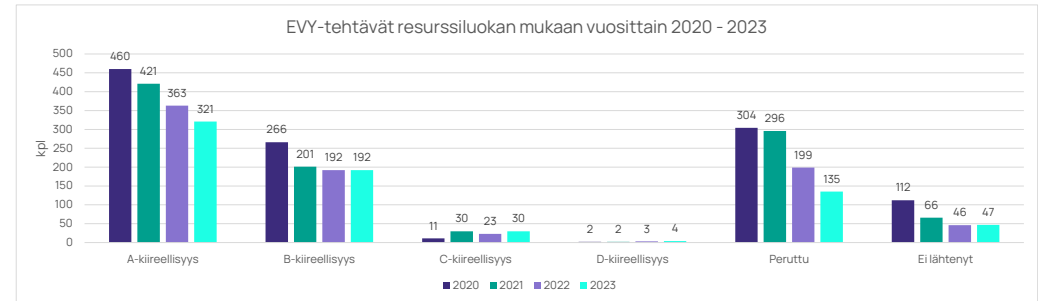
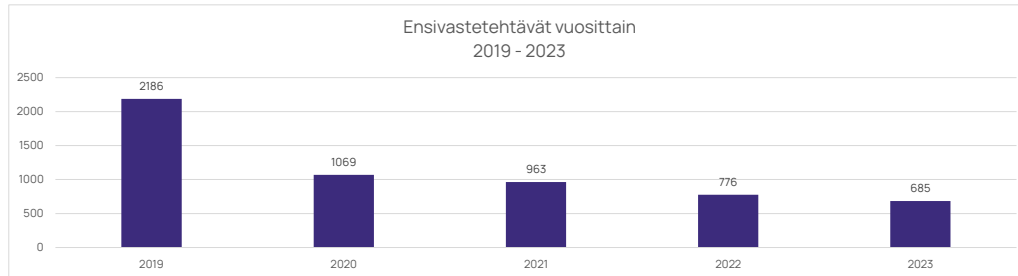

Sopimuspalokuntien tehtävämäärät 2023 / Uppdrag för avtalsbrandkårerna 2023

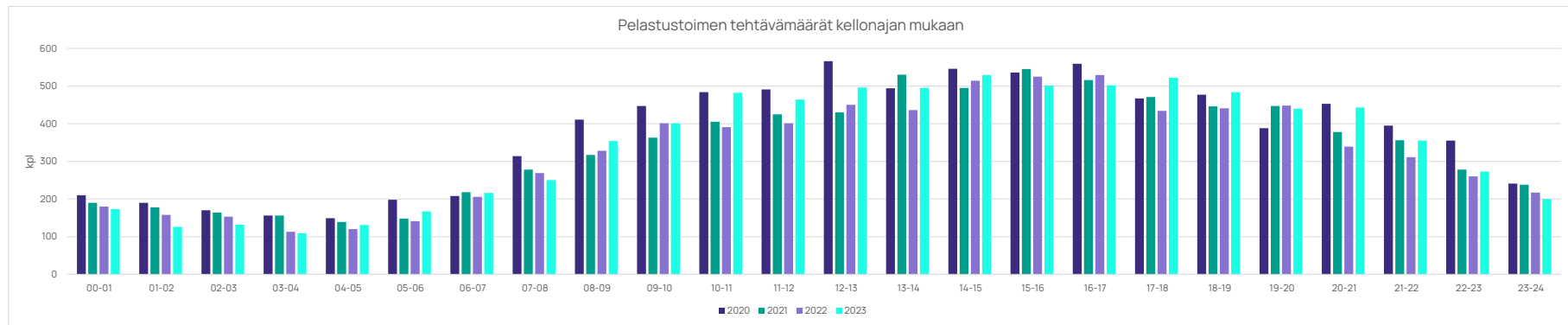
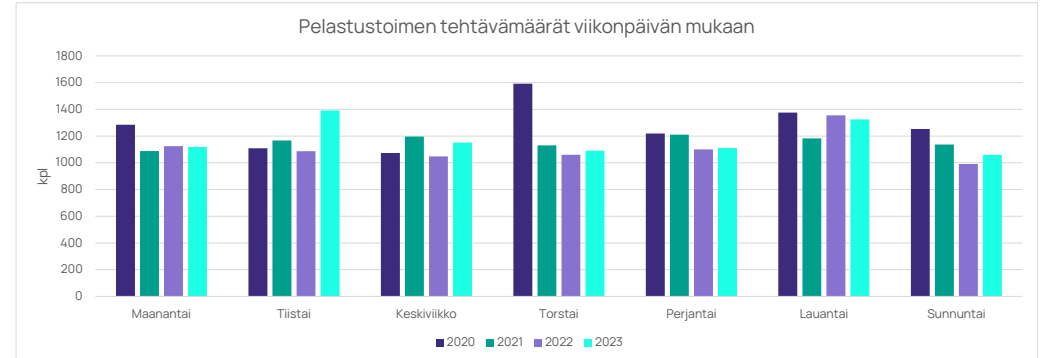
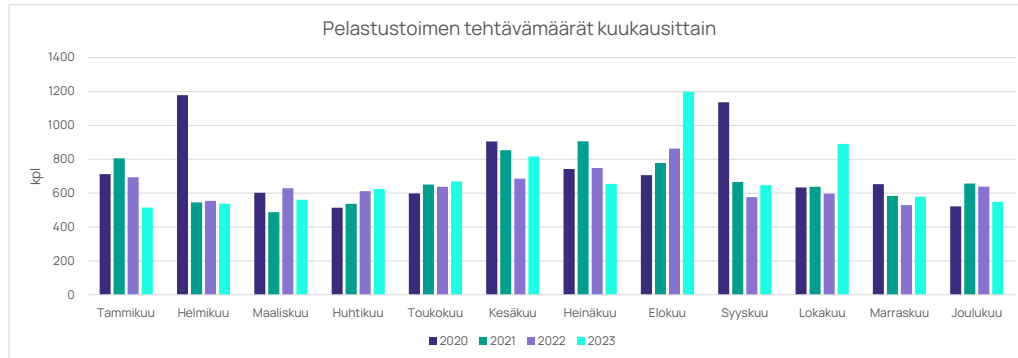

Ensivastetehtävät 2023 / Uppgifter vid första insatsen 2023

Pelastustoimen tehtävät ajankohdan mukaan 2023 / Räddningsuppdrag sorterade efter datum 2023

varha Varsinais-Suomen
hyvinvointialue
Egentliga Finlands
vålfårdsområde